

СЕНЋАНСКА ГИМНАЗИЈА СЕНТА

ДОПУНЕ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА СЕНЋАНСКЕ ГИМНАЗИЈЕ ЗА ПЕРИОД ОД 2014. ДО 2018. ГОДИНЕ

СЕНТА, септембар 2014. године

Тачка	С А Д Р Ж А Ј	Страница
	Акт о доношењу Допуна Школског програма	3
1.	ДОПУНА НАЧИНА И ПОСТУПКА ОСТВАРИВАЊА ПРОПИСАНИХ НАСТАВНИХ ПРОГРАМА ПО ПРЕДМЕТИМА, РАЗРЕДИМА, СМЕРОВИМА И НАСТАВНИМ ТЕМАМА	4
	Мађарски језик као језик народности са елементима националне културе	4
2.	ДОПУНА ПРОГРАМА БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ	24
	Програм едукације од стране МУП-а за ученике и родитеље	24
3.	ДОПУНЕ ДРУГИХ ПРОГРАМА ОД ЗНАЧАЈА ЗА ШКОЛУ	27
3.1.	Програм ваннаставне едукације - здравствено васпитање о репродуктивном здрављу средњошколаца у Војводини у школској 2014/2015. години	27
3.2.	Начин остваривања других области Развојног плана школе који утичу на образовно-васпитни рад	39
	<i>Побољшање школске климе</i>	39
	<i>Афирмација школе</i>	49
	<i>Мере унапређивања образовно-васпитног рада на основу анализе резултата ученика на матурском и завршном испиту</i>	41
	<i>Мере превенције осипања ученика</i>	42
	<i>План сарадње са другим школама и организацијама од значаја за рад школе</i>	43
	<i>Мере за унапређивање доступности одговарајућих облика подршке и разумних прилагођавања и квалитета образовања и васпитања за децу и ученике којима је потребна додатна подршка</i>	45
	<i>План укључивања родитеља у рад школе</i>	47
	<i>План стручног усавршавања наставника и стручних сарадника</i>	48
3.3.	Планови рада школских тимова	51

Координатор у изради Школског програма
Ева Ујхази, директор

Уредник Школског програма
Влатко Петровић

СЕНЋАНСКА ГИМНАЗИЈА СЕНТА

Главни трг 12

24400 Сента

Телефон: 024/811-751

Телефакс: 024/812-151

e-mail: gimnazijasenta@gmail.com

Деловодни број: 513-3/2014

Датум: 15. 09. 2014. године

На основу чл. 57. ст. 1. т. 2) Закона о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС“, бр. 72/09, 52/11 и 55/13), чл. 10-23. Закона о средњем образовању и васпитању („Сл. гласник РС“, бр. 55/13) и чл. 31. ст. 1. т. 2) Статута Сенћанске гимназије (бр.: 280-1/2014), а у вези са чл. 11. и 15. Статута Сенћанске гимназије (бр.: 280-1/2014), Школски одбор Сенћанске гимназије је на седници одржаној дана 15. септембра 2014. године, донео

**ДОПУНЕ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА СЕНЋАНСКЕ ГИМНАЗИЈЕ
ЗА ПЕРИОД ОД 2014. ДО 2018. ГОДИНЕ**

ПРЕДСЕДНИК ШКОЛСКОГ ОДБОРА

ДИРЕКТОР

Ласло Варга

Ева Ујhazi

ДОПУНЕ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА СЕНЋАНСКЕ ГИМНАЗИЈЕ
ЗА ПЕРИОД ОД 2014. ДО 2018. ГОДИНЕ
заведене су у деловодни протокол
под бројем 513-3/2014 од 15. 09. 2014. године

Оверава секретар:

Марко Драгић

Школски програм Сенћанске гимназије за период од 2014. до 2018. године, деловодни број 402-1/2014 од 30. 06. 2014. године, допуњује се следећим прилозима:

1. ДОПУНА НАЧИНА И ПОСТУПКА ОСТВАРИВАЊА ПРОПИСАНИХ НАСТАВНИХ ПРОГРАМА ПО ПРЕДМЕТИМА, РАЗРЕДИМА, СМЕРОВИМА И НАСТАВНИМ ТЕМАМА

МАЂАРСКИ ЈЕЗИК КАО ЈЕЗИК НАРОДНОСТИ СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ

НАЗИВ ШКОЛЕ		СЕНЋАНСКА ГИМНАЗИЈА СЕНТА		
ПРЕДМЕТ		ЈЕЗИК ДРУГОГ НАРОДА ИЛИ НАРОДНОСТИ СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ – МАЂАРСКИ ЈЕЗИК		
РАЗРЕД		ПРВИ		
СМЕР		СВИ СМЕРОВИ		
НИВО		ВИШИ НИВО		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА		74		
НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за обраду теме)	ЦИЉ ТЕМЕ (стицање знања, умења и ставова о)	ИСХОДИ / ПОСТИГНУЋА на крају теме ученик ће бити у стању да:	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ (облик, метод наставе, наставна средства)	ВРСТЕ АКТИВНОСТИ у образовно-васпитном раду при обради теме
Рад на тексту (24)	Циљ наставе је да ученици овладају овим језиком у оквиру предвиђених језичких садржаја и лексике, да упознају елементе културе мађарског народа и да се тако оспособе за заједничко учешће	коректно (правилно) усмено и писмено изражава. Самостално тумачи, анализира, вреднује књижевно дело и аргументује усменим и писменим путем своје ставове и	Вербалне методе, рад на тексту, фронтални, индивидуални, истраживачки рад ученика и игровне активности, метод показивања, демонстрације, комбиновани метод, говорни модели,	Упоређивање, слушање, уочавање, примена, анализирање, читање, разговор, размена сопствених знања и мишљења, истраживање, самостално тумачење.

	у разним видовима друштвеног и културног живота, да се оспособе за самостално изражавање на мађарском језику.	запажања.	комуникативна функција.	Повезивање, упоређивање, читање, вештина комуникације. Наставник презентује наставни садржај, подстиче ученике, мотивише их и негује лепоту говорне и писане речи.
Говорно и писмено изражавање (23)	Овладају стандардним језиком, да развију способност за разумевање свих усмених излагања, усвоје правилни изговор и прозодијске елементе, да се оспособе за самостално изражавање на мађарском језику и за разумевање текстова различитог жанра, да се оспособе за коректно писмено изражавање.	коректно (правилно) усмено и писмено изражава. Самостално решава задатке и примењује знања из наведених области језика.	Вербалне, демонстративне методе, рад на тексту и истраживачки рад ученика; групни и индивидуални облик рада, усмено излагање, слободан разговор, дискусија, дебата, реферат ученика, писмене вежбе, контролне вежбе, контрастивни приступ.	Ученик у практичном раду самостално ради задатке, примењује знања, образлаже своје радове. Наставник подстиче самосталан рад ученика. Вежбе разумевања саслушаног или прочитаног текста, дијалога. Давање комплекснијих одговора на постављено питање и постављање питања. Репродуковање у основним цртама саслушаног или написаног текста, дијалога.
Језик (23) Фонетика	Уводи ученике у проучавање мађарског језика као система, тумачи језичке појаве, развија изражање способности ученика.	теоријска знања о језичким појавама и правописној норми успешно примењује у пракси.	Вербалне методе, рад на тексту, фронтални и индивидуални облик рада, групни облик рада, рад на примерима, решавање проблема, примена стеченог знања.	Истраживање, размена сопствених знања примена наученог. Наставник презентује наставни садржај, подстиче ученике, мотивише их и негује лепоту говорне и писане речи. Упоређивање, слушање,

				уочавање, примена, анализирање, читање, разговор.
Лектира (2)	Упућивање ученика на истраживачки и критички однос према књижевности.	самостално чита, доживљава, разуме, тумаче и оцењива књижевно - уметничких дела	Вербалне методе и рад на тексту, игровне активности и истраживачки рад ученика; сви облици рада.	Читање, анализирање, разговор, размена сопствених знања и мишљења, истраживање, самостално тумачење. Наставник презентује наставни садржај, подстиче ученике, мотивише их и негује лепоту говорне и писане речи.
Школски писмени задатак (2)	Оспособљавање ученика да теоријска знања о језичким појавама и правописној норми успешно примењују у пракси.	да се правилно изражава	Индивидуални облик рада	Вештина лепе комуникације. Наставник презентује наставни садржај, подстиче ученике, мотивише их и негује лепоту говорне речи.

НАЗИВ ШКОЛЕ		СЕНЋАНСКА ГИМНАЗИЈА СЕНТА		
ПРЕДМЕТ		ЈЕЗИК ДРУГОГ НАРОДА ИЛИ НАРОДНОСТИ СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ – МАЂАРСКИ ЈЕЗИК		
РАЗРЕД		ДРУГИ		
СМЕР		СВИ СМЕРОВИ		
НИВО		ВИШИ НИВО		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА		70		
НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за обраду теме)	ЦИЉ ТЕМЕ (стицање знања, умења и ставова о)	ИСХОДИ / ПОСТИГНУЋА на крају теме ученик ће бити у стању да:	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ (облик, метод наставе, наставна средства)	ВРСТЕ АКТИВНОСТИ у образовно-васпитном раду при обради теме
Рад на тексту (22)	Циљ наставе је да ученици овладају овим језиком у оквиру предвиђених језичких садржаја и лексике, да упознају елементе културе мађарског народа и да се тако оспособе за заједничко учешће у разним видовима друштвеног и културног живота, да се оспособе за самостално изражавање на мађарском језику.	коректно (правилно) усмено и писмено изражава. Самостално тумачи, анализира, вреднује књижевно дело и аргументује усменим и писменим путем своје ставове и запажања.	Вербалне методе, рад на тексту, фронтални, индивидуални, истраживачки рад ученика и игровне активности, метод показивања, демонстрације, комбиновани метод, говорни модели, комуникативна функција.	Упоредивање, слушање, уочавање, примена, анализирање, читање, разговор, размена сопствених знања и мишљења, истраживање, самостално тумачење. Повезивање, упоређивање, читање, вештина комуникације. Наставник презентује наставни садржај, подстиче ученике, мотивише их и негује лепоту говорне и писане речи.
Говорно и писмено изражавање (22)	Овладају стандардним језиком, да развију способност за разумевање свих усмених излагања, усвоје правилни изговор и прозодијске елементе, да се	коректно (правилно) усмено и писмено изражава. Самостално решава задатке и примењује знања из наведених области језика.	Вербалне, демонстративне методе, рад на тексту и истраживачки рад ученика; групни и индивидуални облик рада, усмено излагање, слободан разговор, дискусија, дебата,	Ученик у практичном раду самостално ради задатке, примењује знања, образлаже своје радове. Наставник подстиче самосталан рад ученика. Вежбе разумевања

	оспособе за самостално изражавање на мађарском језику и за разумевање текстова различитог жанра, да се оспособе за коректно писмено изражавање.		реферат ученика, писмене вежбе, контролне вежбе, контрастивни приступ.	саслушаног или прочитаног текста, дијалога. Давање комплекснијих одговора на постављено питање и постављање питања. Репродуковање у основним цртама саслушаног или написаног текста, дијалога.
Језик (22) Морфологија	Уводи ученике у проучавање мађарског језика као система, тумачи језичке појаве, развија изражање способности ученика.	теоријска знања о језичким појавама и правописној норми успешно примењује у пракси. Врсте речи. Глаголи у мађарском језику.	Вербалне методе, рад на тексту, фронтални и индивидуални облик рада, групни облик рада, рад на примерима, решавање проблема, примена стеченог знања.	Истраживање, размена сопствених знања примена наученог. Наставник презентује наставни садржај подстиче ученике, мотивише их и негује лепоту говорне и писане речи. Упоредивање, слушање, уочавање, примена, анализирање, читање, разговор.
Лектира (2)	Упућивање ученика на истраживачки и критички однос према књижевности	самостално чита, доживљава, разуме, тумаче и оцењива књижевно - уметничких дела	Вербалне методе и рад на тексту, игровне активности и истраживачки рад ученика; сви облици рада.	Читање, анализирање, разговор, размена сопствених знања и мишљења, истраживање, самостално тумачење. Наставник презентује наставни садржај, подстиче ученике, мотивише их и негује лепоту говорне и писане речи.
Школски писмени задатак (2)	Оспособљавање ученика да теоријска знања о	да се правилно изражава	Индивидуални облик рада	Вештина лепе комуникације. Наставник

	језичким појавама и правописној норми успешно примењују у пракси.			презентује наставни садржај, подстиче ученике, мотивише их и негује лепоту говорне речи.

НАЗИВ ШКОЛЕ		СЕНЋАНСКА ГИМНАЗИЈА СЕНТА		
ПРЕДМЕТ		ЈЕЗИК ДРУГОГ НАРОДА ИЛИ НАРОДНОСТИ СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ – МАЂАРСКИ ЈЕЗИК		
РАЗРЕД		ТРЕЋИ		
СМЕР		СВИ СМЕРОВИ		
НИВО		ВИШИ НИВО		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА		72		
НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за обраду теме)	ЦИЉ ТЕМЕ (стицање знања, умења и ставова о)	ИСХОДИ / ПОСТИГЊУЋА на крају теме ученик ће бити у стању да:	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ (облик, метод наставе, наставна средства)	ВРСТЕ АКТИВНОСТИ у образовно-васпитном раду при обради теме
Рад на тексту (24)	Циљ наставе је да ученици овладају овим језиком у оквиру предвиђених језичких садржаја и лексике, да упознају елементе културе мађарског народа и да се тако оспособе за заједничко учешће у разним видовима друштвеног и културног живота, да се оспособе за самостално изражавање на мађарском језику.	коректно (правилно) усмено и писмено изражава. Самостално тумачи, анализира, вреднује књижевно дело и аргументује усменим и писменим путем своје ставове и запажања.	Вербалне методе, рад на тексту, фронтални, индивидуални, истраживачки рад ученика и игровне активности, метод показивања, демонстрације, комбиновани метод, говорни модели, комуникативна функција.	Упоредивање, слушање, уочавање, примена, анализирање, читање, разговор, размена сопствених знања и мишљења, истраживање, самостално тумачење. Повезивање, упоређивање, читање, вештина комуникације. Наставник презентује наставни садржај, подстиче ученике, мотивише их и негује лепоту говорне и писане речи.
Говорно и писмено изражавање (22)	Овладају стандардним језиком, да развију способност за разумевање свих усмених излагања, усвоје правилни изговор и прозодијске елементе, да се оспособе за	коректно (правилно) усмено и писмено изражава. Самостално решава задатке и примењује знања из наведених области језика.	Вербалне, демонстративне методе, рад на тексту и истраживачки рад ученика; групни и индивидуални облик рада, усмено излагање, слободан разговор, дискусија, дебата,	Ученик у практичном раду самостално ради задатке, примењује знања, образлаже своје радове. Наставник подстиче самосталан рад ученика. Вежбе разумевања

	самостално изражавање на мађарском језику и за разумевање текстова различитог жанра, да се оспособе за коректно писмено изражавање.		реферат ученика, писмене вежбе, контролне вежбе, контрастивни приступ.	саслушаног или прочитаног текста, дијалога. Давање комплекснијих одговора на постављено питање и постављање питања. Репродуковање у основним цртама саслушаног или написаног текста, дијалога.
Језик (22) Синтакса	Стицање нових и продубљених знања о синтакси, коректно писмено, усмено изражавање.	теоријска знања о језичким појавама и правописној норми успешно примењује у пракси, исказивање места, времена, начина, узрока, намере/услова, коришћење зареза.	Вербалне методе, рад на тексту, фронтални и индивидуални облик рада, групни облик рада, рад на примерима, решавање проблема, примена стеченог знања.	Истраживање, размена сопствених знања примена наученог. Наставник презентује наставни садржај подстиче ученике, мотивише их и негује лепоту говорне и писане речи. Упоређивање, слушање, уочавање, примена, анализирање, читање, разговор.
Лектира (2)	Упућивање ученика на истраживачки и критички однос према књижевности	самостално чита, доживљава, разуме, тумаче и оцењива књижевно - уметничких дела	Вербалне методе и рад на тексту, игровне активности и истраживачки рад ученика; сви облици рада.	Читање, анализирање, разговор, размена сопствених знања и мишљења, истраживање, самостално тумачење. Наставник презентује наставни садржај, подстиче ученике, мотивише их и негује лепоту говорне и писане речи.
Школски писмени задатак (2)	Оспособљавање ученика да	да се правилно изражава	Индивидуални облик рада	Вештина лепе комуникације.

	теоријска знања о језичким појавама и правописној норми успешно примењују у пракси			Наставник презентује наставни садржај, подстиче ученике, мотивише их и негује лепоту говорне речи.

НАЗИВ ШКОЛЕ		СЕНЋАНСКА ГИМНАЗИЈА СЕНТА		
ПРЕДМЕТ		ЈЕЗИК ДРУГОГ НАРОДА ИЛИ НАРОДНОСТИ СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ – МАЂАРСКИ ЈЕЗИК		
РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ		
СМЕР		СВИ СМЕРОВИ		
НИВО		ВИШИ НИВО		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА		64		
НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за обраду теме)	ЦИЉ ТЕМЕ (стицање знања, умења и ставова о)	ИСХОДИ / ПОСТИГЊУЋА на крају теме ученик ће бити у стању да:	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ (облик, метод наставе, наставна средства)	ВРСТЕ АКТИВНОСТИ у образовно-васпитном раду при обради теме
Рад на тексту (20)	Циљ наставе је да ученици овладају овим језиком у оквиру предвиђених језичких садржаја и лексике, да упознају елементе културе мађарског народа и да се тако оспособе за заједничко учешће у разним видовима друштвеног и културног живота, да се оспособе за самостално изражавање на мађарском језику.	Коректно (правилно) усмено и писмено изражава. Самостално тумачи, анализира, вреднује књижевно дело и аргументује усменим и писменим путем своје ставове и запажања.	Вербалне методе, рад на тексту, фронтални, индивидуални, истраживачки рад ученика и игровне активности, метод показивања, демонстрације, комбиновани метод, говорни модели, комуникативна функција.	Упоредивање, слушање, уочавање, примена, анализирање, читање, разговор, размена сопствених знања и мишљења, истраживање, самостално тумачење. Повезивање, упоређивање, читање, вештина комуникације. Наставник презентује наставни садржај, подстиче ученике, мотивише их и негује лепоту говорне и писане речи.
Говорно и писмено изражавање (20)	Овладају стандардним језиком, да развију способност за разумевање свих усмених излагања, усвоје правилни изговор и прозодијске елементе, да се оспособе за	Коректно (правилно) усмено и писмено изражава. Самостално решава задатке и примењује знања из наведених области језика.	Вербалне, демонстративне методе, рад на тексту и истраживачки рад ученика; групни и индивидуални облик рада, усмено излагање, слободан разговор, дискусија, дебата,	Ученик у практичном раду самостално ради задатке, примењује знања, образлаже своје радове. Наставник подстиче самосталан рад ученика. Вежбе разумевања

	самостално изражавање на мађарском језику и за разумевање текстова различитог жанра, да се оспособе за коректно писмено изражавање.		реферат ученика, писмене вежбе, контролне вежбе, контрастивни приступ.	саслушаног или прочитаног текста, дијалога. Давање комплекснијих одговора на постављено питање и постављање питања. Репродуковање у основним цртама саслушаног или написаног текста, дијалога.
Језик (20)	Тумачи језичке појаве, развија изражање способности ученика.	теоријска знања о језичким појавама и правописној норми успешно примењује у пракси	Вербалне методе, рад на тексту, фронтални и индивидуални облик рада, групни облик рада, рад на примерима, решавање проблема, примена стеченог знања.	Истраживање, размена сопствених знања примена наученог. Наставник презентује наставни садржај подстиче ученике, мотивише их и негује лепоту говорне и писане речи. Упоређивање, слушање, уочавање, примена, анализирање, читање, разговор.
Лектира (2)	Упућивање ученика на истраживачки и критички однос према књижевности.	самостално чита, доживљава, разуме, тумаче и оцењива књижевно - уметничких дела.	Вербалне методе и рад на тексту, игровне активности и истраживачки рад ученика; сви облици рада.	Читање, анализирање, разговор, размена сопствених знања и мишљења, истраживање, самостално тумачење. Наставник презентује наставни садржај, подстиче ученике, мотивише их и негује лепоту говорне и писане речи.
Школски писмени задатак (2)	Оспособљавање ученика да	да се правилно изражава	Индивидуални облик рада	Вештина лепе комуникације.

	теоријска знања о језичким појавама и правописној норми успешно примењују у пракси.			Наставник презентује наставни садржај, подстиче ученике, мотивише их и негује лепоту говорне речи.

НАЗИВ ШКОЛЕ		СЕНЋАНСКА ГИМНАЗИЈА СЕНТА		
ПРЕДМЕТ		ЈЕЗИК ДРУГОГ НАРОДА ИЛИ НАРОДНОСТИ СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ – МАЂАРСКИ ЈЕЗИК		
РАЗРЕД		ПРВИ		
СМЕР		СВИ СМЕРОВИ		
НИВО		ПОЧЕТНИ НИВО		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА		74		
НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за обраду теме)	ЦИЉ ТЕМЕ (стицање знања, умења и ставова о)	ИСХОДИ / ПОСТИГЊУЋА на крају теме ученик ће бити у стању да:	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ (облик, метод наставе, наставна средства)	ВРСТЕ АКТИВНОСТИ у образовно-васпитном раду при обради теме
Рад на тексту (24)	Циљ наставе је да ученици овладају основама овим језиком у оквиру предвиђених језичких садржаја и лексике, да упознају елементе културе мађарског народа и да се тако оспособе за заједничко учешће у разним видовима друштвеног и културног живота, да се оспособе за самостално изражавање на мађарском језику.	коректно (правилно) усмено и писмено изражава на једноставан начин.	Вербалне методе, рад на тексту, фронтални, индноставан начин. Игровне активности, метод показивања, демонстрације, комбиновани метод, говорни модели, комуникативна функција.	Упоредивање, слушање, уочавање, примена, читање, разговор, размена сопствених знања и мишљења, самостално тумачење. Повезивање, упоређивање, читање, вештина комуникације. Наставник презентује наставни садржај, подстиче ученике, мотивише их и негује лепоту говорне и писане речи.
Говорно и писмено изражавање (24)	Овладају стандардним језиком, да развију способност за разумевање једноставних усмених излагања, усвоје правилни изговор и прозодијске елементе, да се оспособе за самостално	коректно (правилно) усмено и писмено изражава. Самостално решава задатке и примењује знања из наведених области језика.	Вербалне, демонстративне методе, рад на тексту и истраживачки рад ученика; групни и индивидуални облик рада, усмено излагање, слободан разговор, дискусија, дебата, писмене вежбе, контролне вежбе,	Ученик у практичном раду самостално ради задатке, примењује знања. Наставник подстиче самосталан рад ученика. Вежбе разумевања саслушаног или прочитаног текста, дијалога. Давање

	изражавање на мађарском језику и за разумевање кратких текстова, да се оспособе за коректно писмено изражавање.		контрастивни приступ.	једноставних одговора на постављено питање и постављање питања. Репродуковање у основним цртама саслушаног или написаног текста, дијалога.
Језик (24) Фонетика	Уводи ученике у проучавање мађарског језика као система, тумачи језичке појаве, развија изражање способности ученика. Сугласници и самогласници мађарског језика.	теоријска знања о језичким појавама и правописној норми успешно примењује у пракси.	Вербалне методе, рад на тексту, фронтални и индивидуални облик рада, групни облик рада, рад на примерима, решавање проблема, примена стеченог знања.	Размена сопствених знања примена наученог. Наставник презентује наставни садржај подстиче ученике, мотивише их и негује лепоту говорне и писане речи. Упоредивање, слушање, уочавање, примена, анализирање, читање, разговор.
Школски писмени задатак (2)	Оспособљавање ученика да теоријска знања о језичким појавама и правописној норми успешно примењују у пракси.	да се правилно изражава	Индивидуални облик рада	Вештина лепе комуникације. Наставник презентује наставни садржај, подстиче ученике, мотивише их и негује лепоту говорне речи.

НАЗИВ ШКОЛЕ		СЕНЋАНСКА ГИМНАЗИЈА СЕНТА		
ПРЕДМЕТ		ЈЕЗИК ДРУГОГ НАРОДА ИЛИ НАРОДНОСТИ СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ – МАЂАРСКИ ЈЕЗИК		
РАЗРЕД		ДРУГИ		
СМЕР		СВИ СМЕРОВИ		
НИВО		ПОЧЕТНИ НИВО		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА		70		
НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за обраду теме)	ЦИЉ ТЕМЕ (стицање знања, умења и ставова о)	ИСХОДИ / ПОСТИГЊУЋА на крају теме ученик ће бити у стању да:	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ (облик, метод наставе, наставна средства)	ВРСТЕ АКТИВНОСТИ у образовно-васпитном раду при обради теме
Рад на тексту (22)	Циљ наставе је да ученици овладају основама овим језиком у оквиру предвиђених језичких садржаја и лексике, да упознају елементе културе мађарског народа и да се тако оспособе за заједничко учешће у разним видовима друштвеног и културног живота, да се оспособе за самостално изражавање на мађарском језику.	коректно (правилно) усмено и писмено изражава. Самостално тумачи и вреднује једноставних текстова.	Вербалне методе, рад на тексту, фронтални, индивидуални. Игровне активности, метод показивања, демонстрације, комбиновани метод, говорни модели, комуникативна функција.	Упоредивање, слушање, уочавање, примена, анализирање, читање, разговор, размена сопствених знања и мишљења, самостално тумачење. Повезивање, упоређивање, читање, вештина комуникације. Наставник презентује наставни садржај, подстиче ученике, мотивише их и негује лепоту говорне и писане речи.
Говорно и писмено изражавање (23)	Овладају стандардним језиком, да развију способност за разумевање основних усмених излагања, усвоје правилни изговор и прозодијске елементе, да се оспособе за	коректно (правилно) усмено и писмено изражава. Самостално решава задатке и примењује знања из наведених области језика.	Вербалне, демонстративне методе, рад на тексту и истраживачки рад ученика; групни и индивидуални облик рада, усмено излагање, слободан разговор, дискусија, дебата, реферат ученика,	Ученик у практичном раду самостално ради задатке, примењује знања, образлаже своје радове. Наставник подстиче самосталан рад ученика. Вежбе разумевања саслушаног или

	самостално изражавање на мађарском језику и за разумевање текстова различитог жанра, да се оспособе за коректно писмено изражавање.		писмене вежбе, контролне вежбе, контрастивни приступ.	прочитаног текста, дијалога. Давање једноставних одговора на постављено питање и постављање питања. Репродуковање у основним цртама саслушаног или написаног текста, дијалога.
Језик (23)	Уводи ученике у проучавање мађарског језика као система, тумачи језичке појаве, развија изражање способности ученика.	теоријска знања о језичким појавама и правописној норми успешно примењује у пракси. Врсте речи. Глаголи у мађарском језику.	Вербалне методе, рад на тексту, фронтални и индивидуални облик рада, групни облик рада, рад на примерима, решавање проблема, примена стеченог знања.	Испитивање, назмена сопствених знања примена наученог. Наставник презентује наставни садржај подстиче ученике, мотивише их и негује лепоту говорне и писане речи. Упоредивање, слушање, уочавање, примена, анализирање, читање, разговор.
Школски писмени задатак (2)	Оспособљавање ученика да теоријска знања о језичким појавама и правописној норми успешно примењују у пракси.	да се правилно изражава	Индивидуални облик рада	Вештина лепе комуникације. Наставник презентује наставни садржај, подстиче ученике, мотивише их и негује лепоту говорне речи.

ПРЕДМЕТ		ЈЕЗИК ДРУГОГ НАРОДА ИЛИ НАРОДНОСТИ СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ – МАЂАРСКИ ЈЕЗИК		
РАЗРЕД		ТРЕЋИ		
СМЕР		СВИ СМЕРОВИ		
НИВО		ПОЧЕТНИ НИВО		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА		72		
НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за обраду теме)	ЦИЉ ТЕМЕ (стицање знања, умења и ставова о)	ИСХОДИ / ПОСТИГНУЋА на крају теме ученик ће бити у стању да:	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ (облик, метод наставе, наставна средства)	ВРСТЕ АКТИВНОСТИ у образовно-васпитном раду при обради теме
Рад на тексту (24)	Циљ наставе је да ученици овладају овим језиком у оквиру предвиђених језичких садржаја и лексике, да упознају елементе културе мађарског народа и да се тако оспособе за заједничко учешће у разним видовима друштвеног и културног живота, да се оспособе за самостално изражавање на мађарском језику.	коректно (правилно) усмено и писмено изражава. Самостално тумачи, анализира, вреднује кратких текстова и аргументује усменим и писменим путем своје ставове и запажања.	Вербалне методе, рад на тексту, фронтални, индивидуални, игровне активности, метод показивања, демонстрације, комбиновани метод, говорни модели, комуникативна функција.	Упоредивање, слушање, уочавање, примена, анализирање, читање, разговор, размена сопствених знања и мишљења, истраживање, самостално тумачење. Повезивање, упоређивање, читање, вештина комуникације. Наставник презентује наставни садржај, подстиче ученике, мотивише их и негује лепоту говорне и писане речи.
Говорно и писмено изражавање (23)	Овладају стандардним језиком, да развију способност за разумевање усмених излагања, усвоје правилни изговор и прозодијске елементе, да се оспособе за	коректно (правилно) усмено и писмено изражава. Самостално решава задатке и примењује знања из наведених области језика.	Вербалне, демонстративне методе, рад на тексту и групни и индивидуални облик рада, усмено излагање, слободан разговор, дискусија, писмене вежбе, контролне вежбе, контрастивни	Ученик у практичном раду самостално ради задатке, примењује знања, образлаже своје радове. Наставник подстиче самосталан рад ученика. Вежбе разумевања саслушаног или

	самостално изражавање на мађарском језику и за разумевање текстова различитог жанра, да се оспособе за коректно писмено изражавање.		приступ.	прочитаног текста, дијалога. Давање комплекснијих одговора на постављено питање и постављање питања. Репродуковање у основним цртама саслушаног или написаног текста, дијалога.
Језик (23)	Стицање основних знања о синтакси мађарског језика, коректно писмено, усмено изражавање.	теоријска знања о језичким појавама и правописној норми успешно примењује у пракси, исказивање места, времена, начина, узрока, намере/услова, коришћење зареза.	Вербалне методе, рад на тексту, фронтални и индивидуални облик рада, групни облик рада, рад на примерима, решавање проблема, примена стеченог знања.	Размена сопствених знања примена наученог. Наставник презентује наставни садржај подстиче ученике, мотивише их и негује лепоту говорне и писане речи. Упоредивање, слушање, уочавање, примена, анализирање, читање, разговор.
Школски писмени задатак (2)	Оспособљавање ученика да теоријска знања о језичким појавама и правописној норми успешно примењују у пракси	да се правилно изражава	Индивидуални облик рада	Вештина лепе комуникације. Наставник презентује наставни садржај, подстиче ученике, мотивише их и негује лепоту говорне речи.

НАЗИВ ШКОЛЕ		СЕНЋАНСКА ГИМНАЗИЈА СЕНТА		
ПРЕДМЕТ		ЈЕЗИК ДРУГОГ НАРОДА ИЛИ НАРОДНОСТИ СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ – МАЂАРСКИ ЈЕЗИК		
РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ		
СМЕР		СВИ СМЕРОВИ		
НИВО		ПОЧЕТНИ НИВО		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА		64		
НАСТАВНА ТЕМА (у загради број часова за обраду теме)	ЦИЉ ТЕМЕ (стицање знања, умења и ставова о)	ИСХОДИ / ПОСТИГЊУЋА на крају теме ученик ће бити у стању да:	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ТЕМЕ (облик, метод наставе, наставна средства)	ВРСТЕ АКТИВНОСТИ у образовно-васпитном раду при обради теме
Рад на тексту (20)	Циљ наставе је да ученици овладају овим језиком у оквиру предвиђених језичких садржаја и лексике, да упознају елементе културе мађарског народа и да се тако оспособе за заједничко учешће у разним видовима друштвеног и културног живота, да се оспособе за самостално изражавање на мађарском језику.	Коректно (правилно) усмено и писмено изражава. Самостално тумачи, анализира, вреднује кратких текстова и аргументује усменим и писменим путем своје ставове и запажања.	Вербалне методе, рад на тексту, фронтални, индивидуални, истраживачки рад ученика и игровне активности, метод показивања, демонстрације, комбиновани метод, говорни модели, комуникативна функција.	Упоредивање, слушање, уочавање, примена, анализирање, читање, разговор, размена сопствених знања и мишљења, самостално тумачење. Повезивање, упоређивање, читање, вештина комуникације. Наставник презентује наставни садржај, подстиче ученике, мотивише их и негује лепоту говорне и писане речи.
Говорно и писмено изражавање (21)	Овладају стандардним језиком, да развију способност за разумевање свих усмених излагања, усвоје правилни изговор и прозодијске елементе, да се оспособе за	Коректно (правилно) усмено и писмено изражава. Самостално решава задатке и примењује знања из наведених области језика.	Вербалне, демонстративне методе, рад на тексту, групни и индивидуални облик рада, усмено излагање, слободан разговор, дискусија, дебата, писмене вежбе, контролне вежбе, контрастивни	Ученик у практичном раду самостално ради задатке, примењује знања, образлаже своје радове. Наставник подстиче самосталан рад ученика. Вежбе разумевања саслушаног или

	самостално изражавање на мађарском језику и за разумевање текстова различитог жанра, да се оспособе за коректно писмено изражавање.		приступ.	прочитаног текста, дијалога. Давање комплекснијих одговора на постављено питање и постављање питања. Репродуковање у основним цртама саслушаног или написаног текста, дијалога.
Језик (21)	Тумачи једноставне језичке појаве, развија изражање способности ученика.	теоријска знања о језичким појавама и правописној норми успешно примењује у пракси.	Вербалне методе, рад на тексту, фронтални и индивидуални облик рада, групни облик рада, рад на примерима, решавање проблема, примена стеченог знања.	Испитивање, назмена сопствених знања примена наученог. Наставник презентује наставни садржај подстиче ученике, мотивише их и негује лепоту говорне и писане речи. Упоредивање, слушање, уочавање, примена, анализирање, читање, разговор.
Школски писмени задатак (2)	Оспособљавање ученика да теоријска знања о језичким појавама и правописној норми успешно примењују у пракси.	да се правилно изражава.	Индивидуални облик рада	Вештина лепе комуникације. Наставник презентује наставни садржај, подстиче ученике, мотивише их и негује лепоту говорне речи.

2. ДОПУНА ПРОГРАМА БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

ПРОГРАМ ЕДУКАЦИЈЕ ОД СТРАНЕ МУП-А ЗА УЧЕНИКЕ И РОДИТЕЉЕ

ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА

Едукације ученика и родитеља о безбедности у саобраћају, јавном реду и миру, превенцији алкохолизма и наркоманије и о другим темама по избору родитеља и ученика.

Унапређење безбедности ученика у саобраћају.

Превенција малолетничке деликвенције, наркоманије и алкохолизма код ученика.

Циљеви ових активности усмерени су ка:

- побољшању свеукупне безбедности у образовно-васпитним установама и њиховој непосредној близини.
- превенцији асоцијалног и антисоцијалног понашања деце и омладине;
- подстицању прихватања друштвено-пожељних облика понашања;
- учвршћивању позитивних ставова о основним стандардима друштвеног живота;
- благовременом и објективном информисању наведене популације о правима и обавезама, сходно Конвенцији УН о правима детета.

НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

У складу са Потсетником МУП-а за реализацију едукативних радионица са ученицима, наставницима и родитељима.

Путем едукативних радионица за ученике, наставнике и родитеље.

Одељењске старешине дужне су на почетку школске године обавестити ученике и родитеље о могућности реализације едукативних радионица.

РЕАЛИЗАТОРИ ОБУКЕ

Овлашћени представници МУП, који долазе на позив школе.

МЕСТО РЕАЛИЗАЦИЈЕ

Едукација се реализује у учионицама школе.

ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ

У складу са договором између МУП и школе.

САДРЖАЈ ПРОГРАМА ЕДУКАЦИЈЕ

1) БЕЗБЕДНОСТ У САОБРАЋАЈУ

2) ЈАВНИ РЕД И МИР

3) МАЛОЛЕТНИЧКА ДЕЛИНКВЕНЦИЈА

Одредбе појма малолетничке делинквенције

Етиолошки фактори који одређују малолетничку делинквенцију:

- фактори који су везани за личност и фактори социјалне средине.

Малолетници - субјекти понашања

Класификација малолетних извршилаца кривичних дела

Кривично-правне одредбе о малолетницима:

- васпитни налози

- врсте кривичних санкција које се изричу према малолетним учиниоцима кривичних дела:

- васпитне мере

- казна малолетничког затвора

- мере безбедности.

Модел понашања малолетника који врше кривична дела и прекршаје

Спречавање и сузбијање малолетничке делинквенције

Превентивне активности полицијских службеника (превенција у школама)

Полиција у локалној заједници.

4) ДРОГЕ - ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

Канабиноиди

- Марихуана

- Хашиш

- Хашишово уље

- Хероин

- Кокаин

Синтетичке (халуциногене) дроге

- ЛСД

- Екстази

- Амфетамин сулфат

Ефекти, последице, знаци препознавања конзумирања дрога.

Напомене:

- поглавље које се односи на опојне дроге у целини намењено је едукацији наставника, педагошко – психолошке службе и родитеља.
- приликом реализације едукативних радионица са ученицима школа, из текста треба издвојити само онај део који се односи на врсте дрога и последице конзумирања.

5) АЛКОХОЛИЗАМ

Алкохолизам код младих

Најзначајнији фактори у развоју алкохолизма код младих:

- Адолесценција
- Породица
- Група вршњака
- Шира социјална средина

6) ДРУГЕ ТЕМЕ ПО ИЗБОРУ РОДИТЕЉА И УЧЕНИКА

Током радионица дискутује се о бројним темама, као што су:

- "Права, дужности и обавезе деце и малолетника",
- "Појавни облици криминалитета, са посебним освртом на малолетничку делинквенцију",
- "Злоупотреба психоактивних супстанци– дроге и алкохолизам",
- "Екстремни облици понашања код младих",
- "Савети о поступању у ситуацијама када је упућена дојава о подметању експлозивних направа у образовно-васпитним установама",
- "Безбедност ученика током реализације екскурзија у иностранству", као и о свему што наведену популацију интересује, а из домена је поступања припадника полиције.

3. ДОПУНЕ ДРУГИХ ПРОГРАМА ОД ЗНАЧАЈА ЗА ШКОЛУ

3.1. ПРОГРАМ ВАННАСТАВНЕ ЕДУКАЦИЈЕ - ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ О РЕПРОДУКТИВНОМ ЗДРАВЉУ СРЕДЊОШКОЛАЦА У ВОЈВОДИНИ У ШКОЛСКОЈ 2014/2015. ГОДИНИ

УВОД

Циљна група едукације:

Одељења 2. разреда гимназије.

Пројекат едукације финансира:

Покрајински секретаријат за спорт и омладину Аутономне покрајине Војводине.

Едукацију спроводи:

Институт за јавно здравље Војводине у сарадњи са Сенћанском гимназијом.

Мониторинг едукације спроводи:

Институт за јавно здравље Војводине.

Едукацију реализују:

Едукатори који су завршили обуку коју врши Институт за јавно здравље Војводине.

Трајање едукације:

Укупно 14 радионица током школске године.

Једна радионица траје највише 2 школска часа.

Сваки едукатор током године води најмање 2 разреда.

Место реализације: настава у кабинету или учионици.

Начин и поступак едукације:

У складу са Приручником Института за јавно здравље Војводине за едукаторе у оквиру пројекта:

Ваннаставна едукација: “Здравствено васпитање о репродуктивном здрављу средњошколаца у

Војводини у школској 2014/2015. години”.

КАРАКТЕРИСТИКЕ СЕКСУАЛНОГ ОБРАЗОВАЊА

Сексуално образовање треба да обухвати широк спектар тема, које се односе на физичке, емотивне, културалне и социјалне аспекте. Не треба да се заснива на застрашивању - треба учити о сексуално преносивим инфекцијама, али на неосуђујући начин. Холистички приступ је важан. Ученици треба увек да се осете сигурним, да буду отворени, али лична искуства не треба делити. Треба поставити одређена правила са којима се група слаже.

1. Ученици треба активно да учествују у настави – организација, презентација, евалуација.
2. Интерактивни начин предавања. Узети у обзир потребе и жеље ученика и њихова искуства. Треба користити разумљив речник и научити младе да користе нове, одговарајуће изразе, помоћу којих ће боље међусобно комуницирати.
3. Континуирано спроводити као животни процес, уз прилагођавање узрасту. Објаснити која саветовалишта постоје и њихове улоге.
4. Мултисекторски приступ је важан – повезаност школа, саветовалишта, родитеља, здравствених установа итд.
5. Контекстуално оријентисано – узима се у обзир да едукатори и учесници потичу из различитих социјалних и културних средина и да су могуће разлике узроковане полом, узрастом, сексуалном оријентацијом, индивидуалним капацитетима и социјалним условима.
6. Потребна је блиска сарадња са друштвом и родитељима (окружење које подржава). Родитеље обавестити пре и дати им могућност да изразе жеље и резервисаност.
7. Засновано је на одговорности према оба пола. Треба обезбедити да се задовоље различите потребе, што понекад подразумева рад у одвојеним групама, са члановима истог пола.

ЦИЉЕВИ СЕКСУАЛНОГ ОБРАЗОВАЊА

1. Створити толеранцију, отвореност и поштовање према сексуалности, различитим стиливима живота, ставовима и вредностима.
2. Поштовати сексуалне и полне различитости и бити свестан сексуалног идентитета и полних улога.
3. Оснажити младе да могу да остваре информисане изборе базиране на разумевању и да се понашају одговорно према себи и свом партнеру.
4. Добити сазнања о људском телу, његовом развоју и функционисању, нарочито у погледу сексуалности.
5. Омогућити младима да се развију као сексуална бића, да изразе своја осећања и потребе, да искусе сексуалност на пријатан начин и да остваре сопствену полну улогу и сексуални идентитет.
6. Омогућити добијање правих информација о физичким, сазнајним, социјалним, емотивним и културалним аспектима сексуалности, контрацепције и превенције сексуално преносивих инфекција.
7. Добити потребне животне вештине које се доносе на сексуалност и партнерске односе.
8. Добити информације о могућностима коришћења саветовалишта и медицинске помоћи у вези са питањима сексуалности.
9. Бити способан за изградњу сексуалних партнерских односа у којима постоји узајамно разумевање и поштовање према узајамним потребама. Ово је превенција сексуалног злостављања.
10. Бити способан да се комуницира о сексуалности, емоцијама и односима и имати томе примерен речник.

ПРИНЦИПИ ИНТЕРАКТИВНОГ (НА УЧЕНИКА ОРИЈЕНТИСАНОГ, ПАРТИЦИПАТИВНОГ) УЧЕЊА У ЗДРАВСТВЕНОМ ВАСПИТАЊУ

Данас се сматра да су готово од подједнаког значаја садржај и значење информација у процесу едукације и начин на који се те информације и знање преноси, односно, „како подучавамо“.

Најефикасније методе за подучавање о сексуалности, ХИВ-у, родним питањима и правима јесу партиципаторне, ка ученику оријентисане, едукативне методе.

Заиста, ове методе помажу у припреми младих људи за живот, промовишући њихово здравље и осећај среће у комплексном и променљивом свету. Да би били способни да са лакоћом примене вештине партиципаторних метода подучавања у области здравља, едукаторима је потребна припрема и подршка, а пожељно је да и сами учесници имају одређена предзнања о овим методама.

Ово поглавље обезбеђује преглед основних принципа ученик-оријентисаног, интерактивног, учења, као и конкретна упутства за примену ових метода.

Шта је интерактивно, на ученика оријентисано, учење?

Интерактивно, на-ученика-оријентисано, учење, подразумева низ међузависних принципа и примену најбољег практичног искуства, који активно ангажују ученике у сопственом процесу учења.

Ови принципи и пракса наглашавају значај: средине у којој се одвија подучавање, метода учења, вештина критичког размишљања и помагања ученицима да повежу оно што су научили са сопственим животним искуствима.

Неколико назива се користи за интерактивно, на-ученика-оријентисано, учење. Оно се често назива (или сматра сличним) „партиципатроним“, „експерименталним“ или „вођеним“ учењем.

УСПОСТАВЉАЊЕ СРЕДИНЕ ЗА ПОДУЧАВАЊЕ КОЈА СЕ БАЗИРА НА РАВНОПРАВНОСТИ, ПОШТОВАЊУ И ЉУДСКИМ ПРАВИМА

Успостављање подржавајуће средине за интерактивно учење подразумева следеће:

- сви ученици треба да се осећају укључено, слушано, удобно и без страха од исмевања, нарочито када преузимају ризик да изложе нове идеје; то се обезбеђује унапред истакнутим правилима рада која се усвајају и истичу на видљивом месту (на пример: седи се у кругу; нема кашњења; слушамо се; тражимо реч; не користимо изразе „етикетирања/претеривања“, као што су „глупо“, „немогуће“, „никад /увек /свако/нико“ итд);
- охрабрује се учешће, нарочито оних који се осећају усамљено или нелагодно (различита стања и ситуације могу покренути таква осећања; на пример, као значајан чинилац се истичу разлике у друштвеној моћи које су повезане са полом, друштвеним положајем или доби; ученици са ограничењима у течној употреби језика могу избегавати заједничке дискусије; ученици са неким обликом физичке онеспособљености или другог облика инвалидитета могу бити стидљивији); ово се пре свега омогућава седењем у некој од отворених форми (круг, полукруг) и применом „игара“;
- укљученост свих се може ојачати применом активности које промовишу поштовање и тимски рад, као и делегирањем руковођења процесом учења (наизменично укључивање свих); и
- важно је омогућити сигурност и приватност физичког простора.

Сви ученици треба да поштују приватност, што уједно значи и да пред другима не износе оне информације које сматрају да треба држати у приватности. Неки ученици могу бити осрамоћени или чак изложени злостављању након напуштања учионице у којој се дискутовало о осетљивим темама. Сви ученици треба да се увере и да ће њихов едукатор сваку дискусију сматрати поверљивом, како би и он сâм послужио као узор у поштовању приватности.

Сваки ученик има право да не учествује у неким или свим деловима интерактивне едукације, или не размењује информације уколико им је нека активност у процесу едукације непријатна.

Ипак, сви ученици се охрабрују да размењују своја мишљења, без узајамног осуђивања изнетих идеја. Неко се може осећати нелагодно због осетљиве природе теме о којој се говори, или због ситуације коју је имао у својој породици. Треба свесно избегавати непотребно изношење „личних искустава“, које може да током едукације или касније доведе до било чијег узнемирења. Уколико се и поред тога деси да ученици пожелеле да причају о својим нежељеним трудноћама, искуствима насиља или другим личним и породичним проблемима, могу затражити подршку од едукатора, који располаже знањем и искуством да потражи додатну помоћ. У случају изношења података о злостављању, будите свесни да постоји обавеза едукатора да обавести одређене органе власти који се баве овим питањима.

НЕГОВАЊЕ ПРОЦЕСА КОЈИ СЕ ЗАСНИВА НА ИСКУСТВИМА УЧЕНИКА, ИНТЕГРИСАЊЕ НОВИХ ИНФОРМАЦИЈА И ИДЕЈА У ПОСТОЈЕЋА САЗНАЊА О ТЕМИ

Сви учесници интерактивне едукације имају одређено знање и искуства. Ако учесник едукације посматра како едукатор слуша и поставља питања да би спознао мишљења учесника едукације, биће у прилици да и сâм спознаје мишљења својих вршњака, да износи сопствена мишљења, као и да научи како се може водити разговор са уважавањем, а такво искуство у учењу је изузетно драгоцено.

Подстичите учеснике едукације да:

- ослушкују размишљања вршњака,
- учествују у решавању хипотетичких проблема који одражавају њихове стварне животе (или да сами износе овакве проблеме),
- осмишљавају хипотетичке изборе и развијају сопствене идеје,
- истражују које значење одређена тема има у њиховим животима.

Понекад ће, можда, бити потребно да едукатор исправи чињеничне грешке, или да помогне учесницима едукације да препознају када неки коментар није користан или је чак дискриминишући.

Едукатор треба да укаже учесницима едукације да буду нарочито пажљиви како би одржали прикладне границе односа са другим учесницима, као и са едукатором, а то се нарочито односи на објашњење да се не износе примери из сопственог искуства, нити се непотребно распитује о искуствима других.

КОРИШЋЕЊЕ ВЕЛИКОГ БРОЈА СТРАТЕГИЈА АНГАЖОВАЊА УЧЕНИКА И ИНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДА УЧЕЊА

Током интерактивне едукације користе се различите методе и приступи, прилагођени сазнајним потребама ученика, али све оне су осмишљене тако да, пре свега, не буду досадне и подстичу добро расположење током учења.

Коришћење различитих интерактивних метода учења омогућава да се у подучавању одређеним знањима и вештинама досегне до већег броја ученика, као и да они све време едукације остану ангажовани. Ученицима се, тако, омогућује да створе креативне везе између различитих тема, које обезбеђују преиспитивање ставова, дуготрајније памћење и већу мотивисаност на примену наученог.

Познато је опажање:

„Ако чујем – заборавим,
ако видим – запамтим,
ако урадим – знам,
а ако откријем – користим.“

Наведене су неке основне интерактивне методе које подстичу интересовања ученика:

„Игре загревања / Енергизерс – ово је група краткотрајних активности која је осмишљена да подстакне позитивна осећања у групи или пак уведе промену динамике рада. Оне су усмерене на енергију групе и могу се чак користити за подстицање нових идеја и креативно решавање проблема. Ове активности подстичу креативно размишљање. Оне су посебно корисне на почетку сесија или да би се рад преусмерио у правцу разговора. Такве су, на пример, следеће игре:

- „ледоломци“/ ицебреакерс: на пример, неки предмет прелази из руке у руку а сваки учесник наставља причу коју је претходна особа започела у вези са тим предметом; „причу“ о предмету завршава последњи учесник; ово подстиче укљученост свих и омогућава да свако изговори бар нешто пре него што буде позван да дискутује о темама едукације;
- „игре упознавања“/наме гамес: на пример, сваки учесник се представи тако што каже своје лично име и предмет или појаву коју воли а чији назив почиње на исто почетно слово као и име – може да носи и бец са именом и/или цртежом тог појма; сличним поступком учесници могу своје лично име да повежу са неком позитивном или негативном особом која их одликује; ово се може радити у паровима, тако што се учесници кратко упознају у паровима а потом узајамно представе целој групи итд;

- физичке вежбе:

„Врба“ – учесници стану у круг полупречника мањег од висине најнижег учесника, тако да се скоро додирују раменима а један учесник стане у центар круга, прекрсти руке на грудима, зажмури и учврсти ноге и тело а затим почне да пада у било ком смеру, док га учесници који формирају круг дочекују испруженим длановима и нежно гурају ка другим члановима круга, где га дочекују рукама и поново одгурују; ово подстиче узајамно поверење, подстиче тимски рад и позитивно расположење у групи;

„Гусеница/стонога“ – учесници стану у круг, један иза другог, на раздаљину довољну да приликом седања у назад један другом седну у крило, при чему ће, уколико су сви у исто време успели да пажљиво пронађу своју „столицу“, моћи да се крећу као стонога када водитељ да знак; ово подстиче кохезију групе, истиче допринос свих у постизању зацртаног циља и доприноси расположењу групе;

„Чвор“ – учесници стану у круг, зажмуре на знак водитеља, испруже руке и жмурећи проналазе другу руку за коју се хватају и када сви пронађу свог пара - отворе очи и покушавају да се расплету из чвора без испуштања руке другог учесника; као резултат „развезивања“ група може остати повезана у кругу, растављена на мање групе, парове или чак у „неразрешивој“ позицији; ово подстиче креативност, тимски рад, укљученост и расположење;

„Моделовање“ – водитељ размешта учеснике на одредјене позиције у простору како би физички илустровао неке комуникационе ситуације: баријере, предрасуде, супротстављене ставове, помажуће и одмажуће чиниоце у решавању проблема итд. Учесници се позивају да предложе промену позиција

учесника како би илустровали сопствена виђења, али се од њих тражи и да усмено објасне симболику распореда; ово ствара могућност разматрања алтернатива у решавању проблемских задатака, подстиче интеракцију, дискусију и укљученост свих;

„Вајање“ - сви учесници су у пару или је један или неколико парова изложено остатку групе која посматра, у почетку пасивно; један учесник у пару има задатак да без употребе речи, само померањем делова тела другог учесника, представи групи изглед и невербални израз лица хипотетичне особе у хипотетичној ситуацији (коју, најчешће, као задатак задаје водитељ); на крају објасни симболику изгледа своје „фигуре“; ово доприноси комплексности комуникације у групи, креативном објашњавању емоција, истиче значај невербалних порука и доприноси расположењу групе.

„Покретачи дискусије“/Дискусион триггерс – ово су активности које покрећу разматрања о одређеним темама и покрећу питања ученика за даља истраживања. Оне су, уопштено, ефикасније на почетку сесија. У „покретаче активности“ сврставају се следеће интерактивне методе:

- „Бура мозгова“ (или „бура/вртлог идеја“)/браинсторминг: на питање водитеља (усмено или писмено) учесници саопштавају све идеје, а водитељ их записује на табли/флипчарту без цензуре или омогућава увид у њих уколико су већ записане на појединачним или групним списковима, тако што их прикупља на једну гомилу а после групише или само излаже на увид, чита или чак омогућава увид у њих тек након завршетка радионице или у паузи; како предмет „буре мозгова“ може бити саопштавање знања, ставова, вредности, емоција или понашања - често је веома важно да се на основу добијених мишљења укаже на: сличности и различитости гледишта и искустава, евентуално укаже на чињеничне недостатке или предности, али без скретања пажње на то која особа је изнела коју идеју.
- Студије случајева: користе се писани описи различитих ситуација у вези са истом основном темом, које у писаној форми, заједно са задатком у виду инструкције или питања, добијају учесници радионица (појединачно, у пару, мањим или већим групама и сл);
- питања или изјаве које се користе за брзе писане одговоре: ово су, уствари, креативни облици тестова знања, ставова, искустава и слично.
- игра „истине и заблуде“: користе се картице, слајдови и сл. за листе парова „истина и заблуда“ о некој теми, са задатком да се учесници радионица појединачно или групно опредељују;
- игра „слажем се/не слажем се“: користи се на сличан начин као и игра „истина и заблуда“, само што се истражују ставови;
- вежба извођења проблема, кратки филмови и читање – могу се користити као замена за теоретски импут водитеља.

„Креативне игре“ – креативне игре одржавају мотивацију ученика. Оне стимулишу процес стварања нових идеја. Штавише, оне омогућају ученица који на овај начин најбоље уче и комуницирају да смисленије овладају темама. Неке креативне игре су, на пример: посебне врсте друштвених игара, уметнички пројекти, играње улога/роле-плаунг (могу се играти у паровима, „тријадама“ или у другим формама – са излагањем/„митраљезац“, са брзим смењивањем/„рингишпил“; у паровима или брзим формама увек је једна особа изложена а друга она која излаже одређеном задатку, док је у „тријадама“ једна особа посматрач; након играња улога обавезно се води дискусија, прво унутар подгрупа а потом и у целој групи), театар, читање и стварање поезије и креативно писање.

Групне дискусије – ученицима је потребна прилика да се искажу, да буду саслушани и да чују друге. Ово им помаже да развију своје вербалне и вештине слушања. Такође, они могу усавршити своје вештине размишљања и проширити своје идеје и знање. Ове активности се могу употребити и да би се свакоме пружила могућност да учествује и тиме учврстиле демократске вредности и култура рада у групи. Неки примери групних дискусија укључују неформалне дијалоге, панел дискусије и дебате.

Парципаторно рефлектовање и анализирање – ученици се поделе у радне групе за решавање проблема а едукатор подстиче јединство групâ и критичко размишљање. Примери ових интерактивних метода су: „мапирање заједнице“, „дрво проблема“, истраживачки пројекти и анализа медијских порука.

Личне рефлексије – ове активности помажу ученицима да стекну увид у сопствена искуства. Оне јачају зрелост и способност процене. Оне могу покренути на формирање нових ставова и понашања. Неки примери ових интерактивних метода учења су: уређивање и писање за часопис, појашњавање вредности и креативни уметнички пројекти.

Други алати за партиципаторно учење – друге активности подразумевају стварање окружења за остварење групних и индивидуалних циљева, као што је додељивање улога које доприносе организацији рада у разреду (репортер дана, „чувар времена“/тимекеепер, „лидер дана“) и преиспитивање наученог (квизови, тестови итд).

ЗАСНИВАЊЕ ЕДУКАЦИЈЕ НА СПОСОБНОСТИ УЧЕНИКА ДА РЕФЛЕКТУЈУ ОСЕЋАЊА И МИСЛИ, ПРОУЧАВАЈУ И КРИТИЧКИ РАЗМИШЉАЈУ О СВОМ ЖИВОТУ, СВЕТУ ОКО СЕБЕ И РЕШАВАЊУ ПРОБЛЕМА

У току интерактивне едукације ученици се охрабрују да преиспитују конвенционалне (уврежене и најприсутније) ставове, размисле о својим уверењима, стандардима и нормама заједница у којима живе и да са уважавањем истраже мишљења која се разликују од њихових.

Како би се покренула оваква динамика, разговор се започиње „отвореним“ питањима („отворена“ питања почињу са „ко“, „када“, „како“, „зашто“, „где“, „због чега“, „на који начин“ итд; односно, то су сва питања на која је тешко или немогуће одговорити са „да“, „не“, „не знам“ или „можда“, јер подстичу изношење сопствених ставова). Користи се Сократов метод, тј. постављање питања „зашто“ у вези са бројним темама, као начина да се подстакне истраживање противречности (контрадикција) и пронађу одговори ближи свеобухватнијој истини. Овај метод омогућава критичку анализу и дискусију.

Интерактивна едукација охрабрује креативност, преузимање ризика у сопственим мислима, односно, подстиче ученике да се не плаше замишљајући да „греше“. На тај начин ученици, можда, преиспитују неке основне претпоставке, које су одувек подразумевали и зато је потребно велико стрпљење и разумевање свих учесника, а пре свега едукатора.

Ова врста едукације има велику предност у односу на друге методе подучавања, јер омогућава разматрање различитих перспектива у анализирању проблема и могућих решења.

НЕГОВАЊЕ УЧЕНИЧКИХ СПОСОБНОСТИ ДА У СВОМ ЖИВОТУ И ЗАЈЕДНИЦИ ПРИМЕНЕ ОНО ШТО НАУЧЕ, ПОМАГАЊЕ ДА ПОСТАНУ АКТИВНИ ГРАЂАНИ И ПОДРШКА ПОЗИТИВНИМ ПРОМЕНАМА

Током интерактивне едукације, едукатор често понавља питања којима тражи од учесника да садржај наученог поставе у контекст (значење) сопствених живота, света који их окружује, принципа праведности и социјалне правде.

Учесници вршњачких едукација најчешће добијају инспирацију од својих едукатора, али могу пожелети и да супротставе ставове са његовим. Важно је да начин излагања сопствених ставова буде усаглашен са договореним нормама учешћа у вршњачкој едукацији.

Вршњачки едукатор може у заједници заговорати за способност и права младих људи да говоре и раде на основу сопствених размишљања и идеја.

ДЕФИНИЦИЈЕ, ЦИЉЕВИ И ТЕМЕ ЗДРАВСТВЕНОГ ВАСПИТАЊА

Развијање одговорности за здравље, како сопствено, тако и друштва у целини, јесте задатак здравственог васпитања, као дела општег васпитања. Васпитање (по дефиницији УНЕСЦО-а) „треба да помогне људима да живе пунијим и срећнијим животим, да се прилагоде променама које се тренутно дешавају у савременом животу, охрабри људе да развијају сопствену културу, омогући им да постигну економски и социјални напредак и оспособи их да заузму своје место као равноправни чланови друштва.“

Концепт здравственог васпитања какав данас постоји, уобличавао се пре свега захваљујући еволуцији знања о процесу учења, доношењу одлука и теоријама које су објашњавале путеве прихватања промена у људском понашању које воде здрављу. Бројне дефиниције здравственог васпитања су управо осветљавале развој ових теорија, а данас се најчешће користе следеће три:

„Здравствено васпитање је не само ширење информација о здрављу, већ активни процес учења кроз искуства.“ (Светска здравствена организација - СЗО)

„Здравствено васпитање је превођење знања о здрављу у жељени облик понашања појединца и заједнице путем васпитног процеса.“ (Гроут)

„Здравствено васпитање је свака комбинација искустава у учењу која омогућава добровољне промене понашања које воде здрављу.“ (Греен)

Као општи циљеви здравственог васпитања, према Комитету експерата СЗО, дефинишу се следећи:

- учинити здравље цењеном друштвеном вредношћу;
- помоћи појединцима да постану одговорни за своје здравље и да спроводе оне мере које је потребно да би као појединци или група остварили пуно здравље, у смислу дефиниције која је дата Уставом СЗО; и
- унапређивати развитак и правилно коришћење здравствене службе.

Специфични циљеви здравственог васпитања су одређени проблематиком коју треба решити у одређеној заједници (као што је нпр. унапређење сексуалног здравља младих), групи људи или код појединаца, и дефинишу се на следећим нивоима:

- Когнитивни здравствено-васпитни циљеви: усмерени су на повећање осетљивости за одређене проблеме („сензибилизација“), информисање и повећање нивоа знања која доприносе здрављу;
- Афективни (са осећањима и расположењем повезани) здравствено-васпитни циљеви: теже да формирају адекватне ставове у вези са здрављем или да доведу до промене неадекватног става, као и да мотивишу за очување адекватног понашања у односу на здравље, односно, промену неадекватног понашања;
- Бихејвиорални (са понашањем повезани) здравствено-васпитни циљеви: почивају на припреми и доношењу одлуке за промену понашања у вези са здрављем, учењу вештина потребних за спровођење одлуке, као и одржавање промењеног понашања;
- Социјални здравствено-васпитни циљеви: теже да подстакну учешће група које су достигле одговарајући ниво здравствено-васпитног циља, као партнера у здравствено-васпитном процесу (едукација вршњачких едукатора, вршњачка едукација итд.)

Савремени приступи (методе) у здравственом васпитању се више ослањају на оснаживање појединаца, породице и заједнице, него на патерналистички (покровитељски) приступ оног ко учествује у преношењу знања (професионалац, обучени лаик/едукатор). Зато се више говори о размени а не само преношењу знања о здрављу. Овакав, партиципаторни приступ, усмерен је ка томе да људима помогне

да препознају сопствене бриге у вези са здрављем, и да стекну вештине и самопоуздање којима би се решили тих брига. Овај приступ узима у обзир услове у којима људи живе, као важне одреднице здравља.

НАЗИВИ И ТЕМЕ РАДИОНИЦА

1/1. РАДИОНИЦА: УВОДНА РАДИОНИЦА

Тема: упознавање, циљеви целокупног пројекта, принципи интерактивног и радионичког рада, уопштено о сексуалном образовању, сексуално образовање у Европи и код нас.

Циљ: Упознати учеснике са методама радионичког и интерактивног рада и циљевима наредних радионица. Подићи свесност о сексуалном образовању уопште, као и о сексуалном образовању у Европи и у Србији.

Трајање: 45-50 минута.

Материјал: флипчарт табла и флипчарт папир, А4 папири и оловке за све учеснике.

1/2. РАДИОНИЦА: „ШТА ЈЕ ЗДРАВЉЕ?“

Теме: здравље и одреднице здравља; основни показатељи здравственог стања становништва Војводине И утицај на сексуално/репродуктивно здравље.

Циљ: Сагледавање појма здравља, различитог поимања здравља и одредница општег и сексуалног/репродуктивног здравља; увиђање различитих знања, ставова и уверења чланова групе о здрављу; упознавање са основним подацима о здравственом стању становништва Војводине.

Трајање: 45 минута

Материјал: флипчарт/табла, маркер/креда, упитник „Шта за тебе значи бити здрав?“

2. РАДИОНИЦА – КОМУНИКАЦИЈА I

Теме: Међуљудски односи и осећања, моји односи. Да ли је то љубав? Асертивност у комуникацији и активно слушање.

а) Моји односи

Предмет: Међуљудски односи. Ученици треба да начине визуелни приказ међуљудских односа.

Циљ: помоћи ученицима да идентификују различите односе у својим животима и да именују особине које сматрају важним код себе и које траже код других особа у блиским односима.

Трајање: 35 минута.

Материјал: табла и креда (папир и маркер).

б) Да ли је то љубав?

Предмет: Разликовање љубави од сличних емоција

Циљ: Подстицати код ученика размишљање о љубави, заљубљености, љубомори...

Трајање: 35 минута.

Материјал: Табла и креда; листови папира са појмовима.

в) Активно слушање

Предмет: ученици вежбају понашања која побољшавају или отежавају комуникацију.

Циљ: оспособити ученике за коришћење понашања која побољшавају комуникацију.

Трајање: 20 минута.

Материјал: табла и креда, листови са упутствима.

3. РАДИОНИЦА – КОМУНИКАЦИЈА II

Теме: Асертивност у комуникацији. Комуникација у конфликтној ситуацији

а) Асертивност у комуникацији

Предмет: Ученици се упознају са карактеристикама асертивног понашања и вежбају да асертивно комуницирају у ситуацијама у којима су њихова права угрожена

Циљ: Оспособити ученике да комуницирају асертивније када им је потребно

Трајање: 30-40 минута

Материјал: ваш примерак ситуација и одговора

б) Комуникација у конфликтној ситуацији

Предмет: ученици ће научити како да комуницирају у ситуацији конфликта са другом особом, јасно и уз уважавање.

Циљ: Развијање код ученика вештина комуницирања у ситуацији конфликта .

Трајање: 40 минута.

Материјал: табла и креда.

4. РАДИОНИЦА - АНАТОМИЈА ПОЛНИХ ОРГАНА

Тема: анатомија репродуктивних органа

Циљеви :

- упознати се са репродуктивним органима мушкарца и жене – спољни и унутрашњи органи

- Функције ових органа - разлика између сексуалних и репродуктивних органа

Материјал – цртежи или модели мушких и женских полних органа (слике мушких и женских полних органа)

5. РАДИОНИЦА - ПУБЕРТЕТ

Тема: Пубертет - мушки и женски.

Циљеви:

- Упознати се са променама које се дешавају у пубертету на телу девојчице и мушкарца и када се ово дешава – физичке, психичке, социјалне и културалне промене;

- Менструација, менструациони циклус, овулација;

- Буђење сексуалности (које постоји у свим узрастима, али сада појачано, утицај хормона).

6. РАДИОНИЦА - СЕКСУАЛНОСТ I

Тема: СЕКСУАЛНОСТ I

- Развој сексуалности;

- Када почети са сексом? Први сексуални однос;

- Шта се дешава током сексуалног односа –физиологија?

- Шта је то „нормално“ у сексу?

- Како друштво, околина и култура одређују сексуалност?
- Дупле норме у сексу – за мушкарце, за жене;
- Митови.

Циљ: Упознати се са основама сексуалности човека: развој сексуалности, први сексуални односи, функционисање у сексу, појмови „нормалног“ у сексу, утицај друштва, околине, културе, историјског развоја, митови о сексуалности.

Материјал: флип цхарт, оловке, папири А4, три.

7. РАДИОНИЦА – СЕКСУАЛНОСТ II

Сексуално понашање – митови и чињенице

Поделити копије вежбе свим учесницима/-ама. Свако за себе себе дефинише шта је истина а шта лаж и онда се пленарно пролази питање по питање.

8. РАДИОНИЦА - ТРУДНОЋА, МАЛОЛЕТНИЧКА ТРУДНОЋА, ПОРОЂАЈ, АБОРТУС

Тема: трудноћа, малолетничка трудноћа, порођај, абортус

Циљеви:

- Научити о физиологији оплодње и току трудноће. Близанци. Порођај - вагинални, царски рез. Присуствовање мушкарца порођају. Школица за труднице.
- Малолетничка трудноћа – абортус или порођај – последице малолетничког родитељства
- Абортус – начини вршења абортуса (лековима, инструментално, комбиновано, у општој и локалној анестезији, легалност абортуса, илегални и небезбедни абортус, могуће последице абортуса – физичке – стерилитет, психичке...)
- Одбијање нежељеног сексуалног односа;

Време: 50 минута (40'+20'+30')

Материјал:

- одштампани папири за квиз
- филм о трудноћи и порођају.

9. РАДИОНИЦА - СЕКСУАЛНО ПРЕНОСИВЕ ИНФЕКЦИЈЕ

Тема: сексуално преносиве инфекције (СПИ)

Циљ радионице је:

- упознавање са сексуално преносивим и другим инфекцијама репродуктивног тракта.
- Издвојити најчешће – ХПВ, хламидија и детаљно се са њима упознати
- Обратити паћњу на заражавања у односу на пол и могуће последице
- Научити и друге инфекције које нису стриктно сексуално преносиве – гљивице, БВ....

Трајање: 90 минута (45'+45')

Материјал: папир, маказе и оловка.

10. РАДИОНИЦА – КОНТРАЦЕПЦИЈА I

Тема: КОНТРАЦЕПЦИЈА

Циљ радионице:

- Објаснити појам контрацепције и потребе за њом.
- Упознати се са свим методама контрацепције.
- Разбити предрасуде према хормонској и интраутериној контрацепцији.
- Утврдити да се контрацепција мора увек користити уз претходно саветовање.

- Како контрацепција чува репродуктивно здравље?

Време: 90' за 3 активности (15'+30'+45')

Материјал: папир, оловке, табла, креда, картице за попуњавање, кутија са контрацептивним пилулама и „спирала“.

11. РАДИОНИЦА – КОНТРАЦЕПЦИЈА II - ПРАВИЛНА УПОТРЕБА КОНДОМА

Тема: ДЕМОНСТРАЦИЈА ПРАВИЛНЕ УПОТРЕБЕ КОНДОМА

Потребан материјал: 5-10 банана и кондом за сваког ученика.

Активност: Објасите где се купује кондом, како се проверава и демонстрирајте отварање и стављање и скидање. Вежбати у групама или паровима.

12. РАДИОНИЦА – ГИНЕКОЛОГ, УРОЛОГ, ПСИХОЛОГ, ПЕДИЈАТАР

Тема: упознавање са улогом лекара (гинеколог, уролог), психолога и установа којима се млади могу обратити ако имају проблем или због редовних контрола (дом здравља, општа болница, поликлиника, клиника, саветовалишта, телефонске линије, центри за социјални рад...), као и стањима због којих се млади обраћају стручњацима

Циљ:

- упознавање са стручњацима који пружају здравствену – физичку и психолошку контролу, лечење, савет, помоћ и установе у којима се ово дешава;

- Упознавање са стањима због којих се млади обраћају овим стручњацима.

Трајање: 90 минута; 3 активности (30'+30'+30')

Упутство: Где год је могуће, у свакој општини у којој се одржавају радионице, претходно контактирати релевантне службе и довести лекаре који би били расположени да детаљно појасне њихову улогу и одговоре на постављена питања ученика.

13. РАДИОНИЦА – РИЗИЧНА ПОНАШАЊА

Тема: Утицај психоактивних супстанци на репродуктивно здравље

Циљ: Упознати ученике са најчешћим предрасудама и заблудама о пушењу, алкохолу и другим психоактивним супстанцама у контексту ризика по опште и репродуктивно здравље и увежбавање асертивног одбијања њихове употребе/злоупотребе.

Трајање: 90 минута; 3 активности (40'+30'+20')

Материјал: Табла, креда, папир, оловка.

14. РАДИОНИЦА: "РОДНА ПИТАЊА И ЉУДСКА ПРАВА"

Циљ: Омогућавање ученицима да дискутују о расподели моћи у друштву, идентификовање на који начин је поседовање друштвене моћи у релацији са привилегијама и дискриминацијом; повезивање ових тема са сопственим искуствима; јачање аналитичких и вештина решавања проблема.

Трајање: 90 минута.

Материјал: папирићи за сваку столицу за разврставање на 4 групе; листа „Групе које углавном имају неједнаку друштвену моћ“ написана на табли, табла/флипчарт.

3.2. НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ДРУГИХ ОБЛАСТИ РАЗВОЈНОГ ПЛАНА ШКОЛЕ КОЈИ УТИЧУ НА ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНИ РАД

ПОБОЉШАЊЕ ШКОЛСКЕ КЛИМЕ

Задатак	Активности
Поправити међуљудске односе наставника	- редовни састанци одељенских већа - састанци наставничког већа - редовна информисаност о дешавањима важним за школу - што већа ангажованост у одлучивању - упознавање свих са ресурсима
Развијати међусобну толеранцију и поштовање култура	- двојезична комуникација на седницама - организовање излета - спортска такмичења и квизови
Заједничко ангажовање у тимском раду	- организовање разних комисија - адекватна подела послова

Време и носиоци реализације

	Активности	Време	Носиоци
Побољшање школске климе	Редовни састанци одељенских већа	Сваког месеца	Одељенске старешине
	Састанци наставничког већа	Сваког првог понед.	Директор, предагог, психолог
	Редовна информисаност о дешавањима важним за школу	Континуирано током год	Директор, секретар
	Што већа ангажованост у одлучивању	Током године	Директор

Упознавање свих са ресурсима	Септембар, и по потреби	Директор
Двојезична комуникација на седницама	Континуирано	Директор, помоћник директора
Организовање излета	Друго полугодје	Тимови, наставници
Спортска такмичења наставника и квизови	Крајем школске године	Тимови, наставници фискултуре
Организовање разних комисија	По потреби, током г.	Директор, помоћник директора
Адекватна подела послова	Континуирано	Директор

АФИРМАЦИЈА ШКОЛЕ

Задаци	Активности
Заинтересовати ученике за гимназију	- Сталан рад на веб сајту школе - Посета свим основним школама у окружењу, редовна и благовремена презентација школе - Организовање разних културно-уметничких манифестација у школи - Популаризација школских новина - Ангажовање бивших гимназијалаца
Заинтересовати будуће родитеље за гимназију	- Кроз сарадњу са локалном самоуправом организовати трибине са родитељима на тему важности знања и високог образовања - Сарадња са основним школама на плану професионалне оријентације - Организовати манифестације на нивоу школе
Подстицати наставнике за презентацију школе	- Одржавање курсева основних предмета из информатике, страног језика, новинарства

Време и носиоци реализације

	Активности	Време	Носиоци
Афирмација школе	Сталан рад на веб сајту школе	континуирано	наставници, ученици
	Посета свим основним школама у окружењу, редовна и благовремена презентација школе	друго полугодиште сваке год.	директор, тим за презентацију
	Организовање разних културно-уметничких манифестација у школи	у току године	тимови наставника
	Популаризација школских новина	континуирано	ученици, наставници
	Кроз сарадњу са локалном самоуправом организовати трибине са родитељима на тему важности знања и високог образовања	друго полугодиште	директор, савет родитеља, наставници
	Сарадња са основним школама на плану професионалне оријентације	друго полугодиште	психолог
	Организовати манифестације на нивоу школе	по потреби	тимови наставника

МЕРЕ УНАПРЕЂИВАЊА ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА НА ОСНОВУ АНАЛИЗЕ РЕЗУЛТАТА УЧЕНИКА НА МАТУРСКОМ И ЗАВРШНОМ ИСПИТУ

Мере унапређивања образовно-васпитног рада би биле следеће:

- Анализа резултата ученика на матурском испиту по Стручним већима
- Дефинисање области на којима су ученици постигли слабе и осредње резултате
- Укључивање ових области у планове образовно-васпитног рада.
- Реализација наставних и ван-наставних активности које укључују спорне области
- Праћење ученикових делатности током израде матурског рада (изабрана тема, коришћена литература, форма/изглед рада) од стране предметних наставника
- Евалуација предложених мера након анализе резултата матурског испита.

ПЛАН ПРИПРЕМЕ УЧЕНИКА ЗА МАТУРСКИ ИСПИТ

Задаци:	Активности:	План евалуације:	
Избор теме за матурски рад.	- Најава матурских испита. - Разговор са предметним професорима. - Доношење коначне одлуке. - Пријава теме за матурски рад одељенском старешини. - Верификовање тема на	Критеријум успеха:	Сви ученици на време изабрали тему за матурски испит
		Инструменти:	Записници са седнице Одељенског већа
		Носиоци активно-	Наставници, ученици и одељенске старешине

	Наставничком већу	сти:	
		Време:	Од школске 2013/14.- 2014/15.
Израда матурског рада	- Менторски рад. - Израда радне верзије матурског рада. - Консултације и корекције - Израда коначне верзије матурског рада	Критеријум успеха:	Сви ученици урадили матурски рад
		Инструменти:	Записници
		Носиоци активности:	Наставници, ученици.
		Време:	Од школске 2013/14. до 2014/15.
Одбрана матурског рада	- Именовање комисије за одбрану матурског рада -3 аказивање термина за одбрану - Одбрана и оцењивање матурског рада	Критеријум успеха:	Сви ученици одбранили матурски рад
		Инструменти:	Записници
		Носиоци активности:	Наставници, ученици
		Време:	Од школске 2013/14. до 2014/15.
Реализација матурских испита по предметима: српски језик и књижевност, мађарски језик и књижевност, математика, страни језик (енглески, немачки и руски језик)	- Доношење одлуке и заказивање матурског испита - Информисање ученика - Организовање и одржавање матурских испита по предметима - Прегледање тестова - Оцењивање и пружање повратне информације	Критеријум успеха:	Сви ученици учествовали на матурском испиту
		Инструменти:	Записници
		Носиоци активности:	Наставници, ученици
		Време:	Од школске 2013/14. до 2014/15.

МЕРЕ ПРЕВЕНЦИЈЕ ОСИПАЊА УЧЕНИКА

- Смањење броја изостанака
- Појачан рад одељенских старешина
- Појачан надзор ученика са посебним потребама
- Помоћ сутрчних сарадника ученику и родитељу
- Укључивање ученика у рад ученичког парламента, разних секција, ваннаставних активности
- Јачање система каријерног вођења и саветовања ученика

- Побољшање информисаности ученика о правима
- Појачана сарадња са факултетима.

ПЛАН САРАДЊЕ СА ДРУГИМ ШКОЛАМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА ОД ЗНАЧАЈА ЗА РАД ШКОЛЕ

Мере за коришћење ресурса средине:

1) Културне институције

- Учешће ученика у представама Камерне сцене „Мирослав Антић“ и Сенћанском мађарском камерном позоришту
- Организација ученичких изложби у Музеју
- Добијање повластица за позоришне и биоскопске представе у Културно-образовном центру „Турзо Лајош“ у Сенти
- Сарадња са Градском библиотеком у организацији књижевних вечери, али у оквиру реализације образовног рада и ваннаставних активности ученика

2) Спортска и културно – уметничка удружења:

- Сарадња са Спортским савезом у организовању спортских турнира
- Сарадња са спортским клубовима
- Сарадња са локалним културно-уметничким удружењима

3) Образовне институције

- Сарадња са братском Гимназијом из Румуније
- Повезивање на нивоу стручних актива
- Осмишљавање и реализација заједничких пројеката са другим институцијама
- Стручна помоћ при едукацији запослених и ученика
- Повезивање са другим школама
- Подршка у реализацији идеја ученика и запослених
- Афирмисање школе
- Представљање Гимназије у локалним основним школама

4) Министарство просвете, науке и технолошког развоја

- Учествовање на јавним позивима Министарства

5) Покрајински секретаријат за образовање, управу и националне заједнице

- Учествовање на јавним позивима Секретаријата

6) Општина Сента

- Учешће Гимназије у планирању и расподели буџетских средстава

- Благовремено информисање о међународним и националним донаторским конкурсима
- Обезбеђивање стручне помоћи при изради пројеката
- Подршка и препоруке приликом учешћа на јавним конкурсима
- Континуирана афирмација Гимназије као дела културног идентитета града

7) Стручна удружења

- Обезбеђивање стручних предавања и литературе
- Помоћ у професионалној оријентацији
- Помоћ у раду са талентованим ученицима
- Учесће у раду на заједничким пројектима
- Организовање наградних конкурса и других такмичарских активности
- Помоћ у техничком опремању школе

8) Успешни бивши ученици

- Израда пропагандног материјала и презентација школе на интернету
- Помоћ у организацији међународне размене ученика
- Материјално донирање конкурса и пројеката
- Лобирање за стипендирање

9) Родитељи

- Упознавање родитеља са актуелним проблемима
- Стварање родитељског лобија
- Обезбеђивање финансијске помоћи школи
- Помоћ приликом професионалне оријентације ученика

10) Приватни предузетници и јавна предузећа

- Овим ресурсима нудимо партнерски однос и међусобну сарадњу у смислу понуде наших унутрашњих ресурса као услуге за коју би следила помоћ у облику који одговара обема странама.

11) Шта нуди школа:

- Коришћење спортске сале
- Ангажовање школских рецитатора у обележавању пригодних датума у граду и појединих установа
- Организовање културних садржаја за запослене у тим фирмама
- Чишћење града
- Сакупљање секундарних сировина
- Преводачке услуге за: енглески, латински и немачки језик.

План сарадње и умрежавања са другим школама и установама

Први развојни циљ:	Задаци:	Активности:	План евалуације:	
1. Побољшање информисаности и професионалних компетенција сарадњом са актерима у заједници.	Сарадња са основним и средњим школама	- Организовање заједничких семинара - Организовање заједничких образовних активности. - Заједничко праћење постигнућа ученика - Информисање ученика и наставника о активностима у гимназији, промоција Гимназије. - Размена информација у вези са свим питањима која се тичу живота школа	Критеријум успеха:	Остварена сарадња са свим основним школама у Ар и бар једном гимназијом у Србији.
			Инструменти:	Записници и продукти.
			Носиоци активности:	Тим за промоцију гимназије, стручна већа, директор.
	Сарадња са Министарством просвете науке и технолошког развоја	- Организовање састанака и семинара у вези са унапређењем рада школе на основу самовредновања и екстерног вредновања - Информисање о постигнутим резултатима - Сарадња у сачињавању акционих планова у циљу побољшања	Критеријум успеха:	Тромесечни сусрети и контакти са јасним закључцима о потребним променама.
			Инструменти:	Записници и продукти.
			Носиоци активности:	Наставници и представници министарства.
2. Побољшање услова рада у сарадњи са актерима у заједници.	Организовање заједничких састанака са представницима општине и радним организацијама које могу да помогну донацијама или другим интервенцијама	- Одређивање тима за сарадњу. - Дефинисање потреба школе. - Контактирање актера у заједници. - Реализација састанака. - Упознавање актера заједнице са проблемима школе и предочавање интереса актера да пружи помоћ гимназији. - Евиденција и евалуација резултата састанака	Критеријум успеха:	Формиран тим за комуникацију са актерима у заједници и број обављених састанака у току године са јасним захтевима и мера добити за школу.
			Инструменти:	Записници.
			Носиоци активности:	Чланови тима за преговоре.
3. Унапређење помоћи ученицима којима	Сарадња са Центром за социјални	- Одржавање годишњег	Критеријум успеха:	Редовни и ванредни састанци са

је потребна подршка и здравствене заштите свих ученика.	рад	састанка на почетку године - Дефинисање области сарадње - Реализација сарадње - Евиденција и евалуација сарадње		јасним закључцима
			Инструменти:	Записници
			Носиоци активности:	Психолог, директор, одељенски старешина
	Сарадња са Здравственим центром и Црвеним крстом	- Редовно контактирање центра. - Обављање прегледа ученика и наставника - Сарадња са интересорном комисијом за ученике за које је потребан ИОП - Договор око активности сарадње са ЦК и реализација вршњачке едукације и других акција	Критеријум успеха:	Спроведене договорене акције
			Инструменти:	Записници
			Носиоци активности	Директор, наставници
	Сачињавање и реализација пројеката који се тичу помоћи ученицима из осетљивих група	- Дефинисање потреба. - Формирање тима за сачињавање и реализацију пројекта - Писање пројекта и аплицирање код одговарајућих организација. - Реализација и евалуација пројеката	Критеријум успеха	Аплицирање са најмање три пројекта
			Инструменти:	Писани пројекти и докази о конкурисању за одговарајућа средства
			Носиоци активности:	Тим за сачињавање пројекта

МЕРЕ ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ ДОСТУПНОСТИ ОДГОВАРАЈУЋИХ ОБЛИКА ПОДРШКЕ И РАЗУМНИХ ПРИЛАГОЂАВАЊА И КВАЛИТЕТА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА ЗА ДЕЦУ И УЧЕНИКЕ КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ПОДРШКА

- Обука наставника похађањем семинара који су у вези са ученицима којима је потребна додатна подршка
- Обезбеђење школског простора и отклањање физичких препрека
- Уочавање проблема код ученика (на предлог родитеља или наставника)
- Уочавање талентованих ученика (на предлог стручних и одељенских већа)
- Укључивање стручне службе школе и повезивање са интересорном комисијом.

ПЛАН УКЉУЧИВАЊА РОДИТЕЉА У РАД ШКОЛЕ

Задатак	Активности
Детаљно информисање родитеља	- редовно ажурирање веб сајта - редовно ажурирање електронског дневника - редовно одржавање родитељских састанака
Активан рад Савета родитеља	- активно учешће родитеља у одлучивању о екскурзијама - учешће родитеља у самовредновању - упознавање родитеља са материјалном ситуацијом школе
Пружање подршке родитељима	- одржавање предавања о адолесценцији - учешће родитеља у сарадњи школе и полиције - одржавање групних састанака са одређеном темом - редовно одржавање пријемних часова - сарадња са педагошко-психолошком службом

Време и носиоци реализације

Активности	Време	Носиоци
Редовно ажурирање веб странице	континуирано	административни радник
Редовно ажурирање електронског дневника	континуирано	предметни наставници
Редовно одржавање родитељских састанака	најмање тромесечно	одељенске старешине
Учешће родитеља у одлучивању о излетима	у току године	савет родитеља
Учешће родитеља у самовредновању	у току године	педагошко психолошка служба, тим за самовр.
Упознавање родитеља са материјалном ситуацијом	на састанку Савета родитеља	директор
Одржавање предавања	у току године	педагог, психолог
Сарадња родитељ-школа-полиција	континуирано	педагог, психолог, од.старешина, директор
Одржавање групних састанака	у току године	психолог, педагог
Савети пед-пси службе	по потреби, континуирано	педагог, психолог

ПЛАН СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА НАСТАВНИКА И СТРУЧНИХ САРАДНИКА

Циклуси	Активности школе	Ноциони	Време	Активности наставника појединачно
Планирање	- Израда годишњег плана стручног усавршавања наставника и стручних сарадника на основу сагледавања развијености компетенција у претходном циклусу (извештај о стручном усавршавању наставника и стручних сарадника са анализом резултата примене стечених знања и вештина), сагледавања личних планова наставника и стручних сарадника, резултата самовредновања и вредновања квалитета рада установе, извештаја о остварености стандарда постигнућа и уважавања приоритетних области значајних за развој образовања и приоритета исказаних у развојном плану школе. - Усвајање годишњег плана стручног усавршавања у склопу годишњег плана школе	Тим за израду плана стручног усавршавања директор Школски одбор	август (лични план) септембар (школски): израда и усвајање	- Израда личног плана стручног усавршавања за текућу годину која подразумева планирање облика стручног усавршавања у установи, планирање похађања семинара и других облика стручног усавршавања ван установе на основу процене развијености компетенција - Лични план професионалног развоја наставника и стручног сарадника сачињава се на основу самопроцене нивоа развијености свих компетенција а према стандардима компетенција
Остваривање	- Обезбеђивање остваривања планираних активности стручног усавршавања у установи, према личним плановима наставника и стручних већа и то: - извођење угледног часа, активности, са дискусијом и анализом, радионице - излагање на састанцима стручних органа и тела које се односи на савладан програм стручног усавршавања или други облик стручног усавршавања ван установе, приказ стручне књиге, приручника, дидактичког материјала, стручног чланка, примену наученог са стручног усавршавања; резултате праћења развоја детета и ученика; резултате обављеног истраживања, студијско путовање, стручну посету и др. - реализација истраживања, пројекта образовно-васпитног карактера у установи, програма од	Директор наставник стручна већа	Током целе године према плановима наставника, стручних већа, годишњем плану стручног усавршавања	- Реализација сручног усавршавања у установи у виду : - одржавања угледног часа, активности, радионице - присуства и учешћа у дискусији и анализи - излагања на састанцима стручних органа које се односи на: - савладан програм стр. усавршавања - приказ књиге, чланка, приручника, дидакт. материјала... - присуства уз учешће у дискусији и анализи - учешћа у планирању и остваривању истраживања, пројекта образовно-васпитног карактера у установи, програма од националног значаја у установи, програма огледа, модел

	националног значаја у установи, програма огледа, модел центра, облика стручног усавршавања који је припремљен и остварен у установи у складу са потребама запослених - подстицање и организовање извођења наведених облика стручног усавршавања - предузимање мера за унапређивање компетенција наставника и стручних сарадника према утврђеним потребама - Обезбеђивање средстава за похађање семинара - Реализација семинара у просторијама школе за наставнике и стручне сараднике - Планирање распореда одсуства наставника и стручних сарадника - предузимање мера за унапређивање компетенција наставника и стручног сарадника планирањем додатног стручног усавршавања	Стручна већа директор Педагошки колегијум Локална самоуправа		центра, облика стручног усавршавања који је припремљен и остварен у установи у складу са потребама запослених - у оквиру стручног усавршавања изван установе : - похађање акредитованог семинара или програма високошколске установе - учешће на стручном скупу, конгресу, сабору, сусретима, конференцији, саветовању, симпозијуму, округлом столу трибини; летњој и зимској школи, стручном и студијском путовању. - реализација активности у складу са личним планом, мимо наведених облика
Праћење	- Праћење остваривања плана свих облика стручног усавршавања наставника и стручних сарадника - вођење евиденције о стручном усавршавању наставника и стручног сарадника Педагошки колегијум одређује свог члана који прати остваривање плана стручног усавршавања установе и о томе тромесечно извештава директора	Тим за праћење стручног усавршавања Педагог школе	Током године	- Систематично праћење, анализа и вредновање свог образовно-васпитног рада, развоја компетенција, напредовања и професионалног развоја, чување најважнијих примера из своје праксе, примера примене наученог током стручног усавршавања, личног плана професионалног развоја (портфолио)
Анализа евалуација	- Анализа резултата самовредновања и спољашњег вредновања рада установе (извештаји ; документа) - Вредновање резултата стручног усавршавања – SWOT анализа - Сачињавање годишњег извештаја о стручном усавршавању - Разматрање извештаја на седници	Тим за праћење стр. усавршавања, директор Наставничко веће Школски одбор	Јуни-август	- Израда личног извештаја о стручном усавршавању (са евалуацијом) у току претходне године - Достављање извештаја тиму за праћење стручног усавршавања ради анализе на нивоу школе У поступку самовредновања и планирања свог стручног усавршавања и професионалног развоја наставник

	Наставничког већа - Усвајање годишњег извештаја у склопу годишњег извештаја школе Извештај о стручном усавршавању даје одговоре на питања: да ли су планиране активности остварене, које измене и због чега, колики број запослених је обухваћено, који облици, да ли је заступљена различитост, које компетенције, начин финансирања, стечена звања).			примењује стандарде компетенција - Правилник

3.3. ПЛАНОВИ РАДА ШКОЛСКИХ ТИМОВА

Планови рада школских тимова саставни су делови Годишњег плана рада Сенћанске гимназије.

ОКВИРНИ СПИСАК ШКОЛСКИХ ТИМОВА И СМЕРНИЦЕ ЗА ЊИХОВ РАД

1) ТИМ ЗА БИБЛИОТЕКУ

Израда Годишњег плана рада Тима, који је саставни део Годишњег плана рада школе.

Конкретне смернице и критеријуме за рад Тима утврдиће Тим на свом првом састанку.

Праћење и евалуација реализације Годишњег плана тима.

Састављање извештаја о реализацији годишњег плана рада Тима, који је саставни део Годишњег извештаја о раду школе.

Планирање часова обуке ученика за самостално проналажење и коришћење информација, као и коришћење библиотечко-информационог апарата.

Планирање обезбеђења додатних средстава за набавку нових књига.

Планирање посете Међународном сајму образовања.

Планирање структуре набавке књига на српском језику (пored осталих учесника у планирању).

Планирање обележавања јубилеја у школској библиотеци.

Анализа перспективног плана библиотеке и анализа могућности унапређења рада библиотеке.

Анализа могућности развоја медијатичке улоге библиотеке.

Праћење конкурса за доделу средстава и анализа могућности конкурисања.

Планирање структуре набавке књига на мађарском језику (пored осталих учесника у планирању).

Планирање реализације часова у библиотеци уз коришћење штампане грађе и електронских извора на основу оперативних планова.

Анализа реализованих активности.

2) ТИМ ЗА ДАВАЊЕ ПОДРШКЕ УЧЕНИЦИМА

Израда Годишњег плана за давање подршке ученицима, који је саставни део Годишњег плана рада школе.

Конкретне смернице и критеријуме за рад Тима утврдиће Тим на свом првом састанку.

Праћење и евалуација реализације Годишњег плана.

Састављање извештаја о реализацији годишњег плана, који је саставни део Годишњег извештаја о раду школе.

Анализа досадашње подршке ученицима.

Предлагање потребних мера за унапређење подршке ученицима.

3) ТИМ ЗА ЕСТЕТСКО УРЕЂЕЊЕ ШКОЛЕ

Израда Годишњег плана естетског уређења школе, који је саставни део Годишњег плана рада школе.

Конкретне смернице и критеријуме за рад Тима утврдиће Тим на свом првом састанку.

Праћење и евалуација реализације Годишњег плана.

Састављање извештаја о реализацији годишњег плана, који је саставни део Годишњег извештаја о раду школе.

Анализа изгледа школе.

Предлагање потребних мера за унапређење естетског изгледа школе.

Сарадња са осталим школама у истој згради у циљу унапређења естетског изгледа школе.

4) ТИМ ЗА ЗАШТИТУ ДЕЦЕ ОД НАСИЉА

Израда Годишњег плана заштите деце од насиља, који је саставни део Годишњег плана рада школе.

Конкретне смернице и критеријуме за рад Тима утврдиће Тим на свом првом састанку.

Праћење и евалуација реализације Годишњег плана.

Састављање извештаја о реализацији годишњег плана, који је саставни део Годишњег извештаја о раду школе.

Анализа стања у области заштите деце од насиља.

Предлагање мера за унапређење заштите деце од насиља.

5) ТИМ ЗА ЗАШТИТУ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАМЕНАРИВАЊА

Израда Годишњег плана заштите од насиља, злостављања и занемаривања, који је саставни део Годишњег плана рада школе.

Конкретне смернице и критеријуме за рад Тима утврдиће Тим на свом првом састанку.

Праћење и евалуација реализације Годишњег плана.

Састављање извештаја о реализацији годишњег плана, који је саставни део Годишњег извештаја о раду школе.

Оквирни задаци Тима:

☐ припрема програм заштите,

☐ информисе децу и ученике, запослене и родитеље о планираним активностима и могућности тражења подршке и помоћи од тима за заштиту,

☐ учествује у обукама и пројектима за развијање компетенција потребних за превенцију насиља, злостављања и занемаривања,

☐ предлаже мере за превенцију и заштиту, организује консултације и учествује у процени ризика и доношењу одлука о поступцима у случајевима сумње или дешавања насиља, злостављања и занемаривања,

☐ укључује родитеље у превентивне и интервентне мере и активности,

☐ прати и процењује ефекте предузетих мера за заштиту деце и ученика и даје одговарајуће предлоге директору,

☐ сарађује са стручњацима из других надлежних органа, организација, служби и медија ради свеобухватне заштите деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања,

☐ води и чува документацију,

☐ извештава стручна тела и органе управљања,

☐ утврђивање постојећег на основу прошлогодишњег стања и разговора школског психолога и оделењских старешина са ученицима на часовима оделењске заједнице, узимајући притом у обзир број оделења то јест ученика као и запослених у Сенћанској гимназији,

- ☐ упознати ђаке и родитеље са програмом Сенћанског СУП-а о могућности да родитељи ученика Сенћанске гимназије организовано иду у обилазак града викендом ноћу заједно са полицијском патролом,
- ☐ формирање ђачког тима за борбу против насиља, злостављања и занемаривања у Сенћанској гимназији који укључује по једног ученика из сваког одељења,
- ☐ формирање школског тима за борбу против насиља, злостављања и занемаривања у Сенћанској гимназији састављеног од четири ученика (из сваког разреда по један) и четири родитеља,
- ☐ провера дежурстава професора,
- ☐ редовни састанци Тима за заштиту од насиља, злостављања и занемаривања у Сенћанској гимназији.

6) ТИМ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА ЗАПОСЛЕНИХ

Израда Годишњег плана стручног усавршавања запослених, који је саставни део Годишњег плана рада школе.

Конкретне смернице и критеријуме за рад Тима утврдиће Тим на свом првом састанку.

Праћење и евалуација реализације Годишњег плана.

Састављање извештаја о реализацији годишњег плана, који је саставни део Годишњег извештаја о раду школе.

Оквирни задаци Тима:

- проучавање законске регулативе о стручном усавршавању, преглед приручника и расположиве грађе
- претраживање доступне електронске грађе ради успостављања документа о бодовању облика СУ у установи
- формирање предлога садржаја документа
- консултације око начина бодовања и формирање документа
- консултације са директором школе
- формирање коначне форме документа о бодовању, достављање директору и колективу
- прикупљање података из личних планова наставника – раздвајање облика стручног усавршавања (у установи, ван установе) из сваког појединачног личног плана, груписање према облику, формирање табеле – уношење података за сваког запосленог појединачно
- анализа акредитованих семинара ради давања предлога тима за случај да установа предузима мере за унапређење компетенција, сачињавање предлога семинара
- анализа података у личним плановима о планираним семинарима и формирање табеле са прегледом компетенција које су наставници планирали за ову годину
- консултације о начину формирања плана
- израда плана, организација грађе, техничко дотеривање, финализирање документа
- консултације о коначном изгледу и садржају документа – достављање.

7) ТИМ ЗА ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ПРАЗНИКА И ВАЖНИЈИХ ДАТУМА

Израда Годишњег плана обележавања празника и важнијих датума, који је саставни део Годишњег плана рада школе.

Конкретне смернице и критеријуме за рад Тима утврдиће Тим на свом првом састанку.

Праћење и евалуација реализације Годишњег плана.

Састављање извештаја о реализацији годишњег плана, који је саставни део Годишњег извештаја о раду школе.

Обележавање 200 година од почетка Другог српског устанка у Такову.

Сарадња са осталим школама у истој згради и општини у циљу заједничког обележавања празника и важнијих датума.

8) ТИМ ЗА ОБРАДУ СТАТИСТИЧКИХ ПОДАТАКА

Израда Годишњег плана за обраду статистичких података, који је саставни део Годишњег плана рада школе.

Конкретне смернице и критеријуме за рад Тима утврдиће Тим на свом првом састанку.

Праћење и евалуација реализације Годишњег плана.

Састављање извештаја о реализацији годишњег плана, који је саставни део Годишњег извештаја о раду школе.

Анализа постојећег стања статистичких података.

Предлагање мера за унапређење обраде статистичких података.

9) ТИМ ЗА ОРГАНИЗОВАЊЕ УЧЕНИЧКИХ ЕКСКУРЗИЈА

Израда Годишњег плана за организовање ученичких екскурзија, који је саставни део Годишњег плана рада школе.

Конкретне смернице и критеријуме за рад Тима утврдиће Тим на свом првом састанку.

Праћење и евалуација реализације Годишњег плана.

Састављање извештаја о реализацији годишњег плана, који је саставни део Годишњег извештаја о раду школе.

Током планирања екскурзија нарочито утврдити следеће елементе:

- путни правац
- образовно-васпитни циљеви и задаци
- садржаји којима се постављени циљеви остварују
- носиоци предвиђених активности
- планиран број ученика
- трајање
- начин финансирања
- време реализације
- излети
- студијска путовања.

10) ТИМ ЗА ПРАЋЕЊЕ ПОСЕТЕ ЧАСОВИМА

Израда Годишњег плана за праћење посете часовима, који је саставни део Годишњег плана рада школе.

Конкретне смернице и критеријуме за рад Тима утврдиће Тим на свом првом састанку.

Праћење и евалуација реализације Годишњег плана.

Састављање извештаја о реализацији годишњег плана, који је саставни део Годишњег извештаја о раду школе.

Задатак тима је да:

- сачини план рада за праћење посете часовима за школску годину,
- врши надзор над спровођењем сачињеног плана,
- врши евалуацију плана и поднесе извештај о реализацији годишњег плана рада.

Садржај рада тима је:

- давање доприноса процесу самовредновања,
- унапређивање квалитета рада установе,

- унапређивање квалитета наставе увођењем иновација и коришћењем савремених метода и облика рада,
- рад на процесу подизања квалитета нивоа ученичких знања и умења,
- континуирано стручно усавршавање и напредовање у струци,
- развијање и ширење примера добре праксе,
- уочавање снага и слабости у области квалитета и активности које треба предузети да се превазиђу слабости и да се добре области развију у снагу,
- оснаживање наставника за тимски рад,
- редовно посматрање рада наставника и њихово упознавање са критеријумима на основу којих ће бити посматрани.

Време реализације садржаја рада тима је током целе школске године (континуирано).

Начин реализовања плана је кроз посету часовима и разговор са наставницима (тимски рад).

Носиоци активности су:

Тим за праћење посете часовима и наставници.

11) ТИМ ЗА ПРАЋЕЊЕ ПРОГРАМА И РЕЗУЛТАТА ТАКМИЧЕЊА УЧЕНИКА

Израда Годишњег плана за праћење програма и резултата такмичења ученика, који је саставни део Годишњег плана рада школе.

Конкретне смернице и критеријуме за рад Тима утврдиће Тим на свом првом састанку.

Праћење и евалуација реализације Годишњег плана.

Састављање извештаја о реализацији годишњег плана, који је саставни део Годишњег извештаја о раду школе.

Сакупљање података о талентованој деци наше школе; организовање додатне наставе у школи.

Консултације са стручним већима у вези са такмичењима; консултације са локалном самоуправом у вези са путним трошковима за одлазак на такмичења.

Анализа табеле такмичења.

Учествовање и праћење такмичења која су ван организације Министарства просвете, науке и технолошког развоја; информисање о Међународним такмичењима.

Прикупљање информација о такмичењима и резултатима на којима учествују ученици.

Анализа постигнутих резултата.

12) ТИМ ЗА ПРАЋЕЊЕ СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА ЗАПОСЛЕНИХ И ЕВИДЕНЦИЈУ САКУПЉЕНИХ БОДОВА

Израда Годишњег плана праћења стручног усавршавања запослених и евиденцију сакупљених бодова, који је саставни део Годишњег плана рада школе.

Конкретне смернице и критеријуме за рад Тима утврдиће Тим на свом првом састанку.

Праћење и евалуација реализације Годишњег плана.

Састављање извештаја о реализацији годишњег плана, који је саставни део Годишњег извештаја о раду школе.

Решавање начина праћења.

Формулисање и сачињавање обрасца за достављање података о стручном усавршавању.

Информисање запослених о начину достављања података.

Формирање табеле за унос података о облицима СУ изван установе и у установи.

Уношење достављених података у табелу.

Анализа прикупљених података.

Информисање директора школе о реализованим облицима СУ.

Сумарна анализа и састављање извештаја.

13) ТИМ ЗА ПРЕГЛЕД ШКОЛСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ

Израда Годишњег плана за преглед школске документације, који је саставни део Годишњег плана рада школе.

Конкретне смернице и критеријуме за рад Тима утврдиће Тим на свом првом састанку.

Праћење и евалуација реализације Годишњег плана.

Састављање извештаја о реализацији годишњег плана, који је саставни део Годишњег извештаја о раду школе.

Преглед школске документације.

Предлагање мера за унапређење школске документације.

14) ТИМ ЗА СПОРТСКЕ И КУЛТУРНЕ АКТИВНОСТИ

Израда Годишњег плана спортских и културних активности, који је саставни део Годишњег плана рада школе.

Конкретне смернице и критеријуме за рад Тима утврдиће Тим на свом првом састанку.

Праћење и евалуација реализације Годишњег плана.

Састављање извештаја о реализацији годишњег плана, који је саставни део Годишњег извештаја о раду школе.

Оквирни садржаји:

Књижевни фестивали

Дани града Сенте

Посета Сајму књига у Београду

Прослава дана школе

Обележавање јубилеја писаца

Посета СНП у Новом Саду

Наступ хора на дан „Микулаша“

Пригодни програм – Божићна свечаност

Светосавска свечаност

Дан поезије

Матурска свечаност

Сусрети поводом обележавања годишњица матуре

Спортска такмичења унутар школе, на новоу општини и шире.

15) ТИМ ЗА САРАДЊУ СА ДРЖАВНИМ ОРГАНИМА

Израда Годишњег плана сарадње са државним органима, који је саставни део Годишњег плана рада школе.

Конкретне смернице и критеријуме за рад Тима утврдиће Тим на свом првом састанку.

Праћење и евалуација реализације Годишњег плана.

Састављање извештаја о реализацији годишњег плана, који је саставни део Годишњег извештаја о раду школе.

Анализа досадашње сарадње са државним органима.

Предлагање мера за унапређење сарадње са државним органима.

16) ТИМ ЗА ПРАЋЕЊЕ БИЛИНГВАЛНЕ НАСТАВЕ

Израда Годишњег плана за праћење билингвалне наставе, који је саставни део Годишњег плана рада школе.

Конкретне смернице и критеријуме за рад Тима утврдиће Тим на свом првом састанку.

Праћење и евалуација реализације Годишњег плана.

Састављање извештаја о реализацији годишњег плана, који је саставни део Годишњег извештаја о раду школе.

Посета часовима.

Преглед и анализа коришћених помоћних материјала.

Анализа посета.

Анкетирање ученика.

17) ТИМ ЗА РАЗРАДУ ПЛАНА И ПРОГРАМА НАСТАВНИЧКОГ ВЕЋА

Израда Годишњег плана за разраду плана и програма Наставничког већа, који је саставни део Годишњег плана рада школе.

Конкретне смернице и критеријуме за рад Тима утврдиће Тим на свом првом састанку.

Праћење и евалуација реализације Годишњег плана.

Састављање извештаја о реализацији годишњег плана, који је саставни део Годишњег извештаја о раду школе.

Наставничко веће, у оквиру и поред послова из опште надлежности стручних органа, обавља посебно следеће послове:

- ☐ утврђује план рада и подноси извештаје о његовом остваривању;
- ☐ стара се о остваривању програма образовања и васпитања;
- ☐ анализира извршавање задатака образовања и васпитања у школи;
- ☐ планира и организује облике ваннаставних активности ученика;
- ☐ предлаже поделу разреда на одељења и број ученика у одељењима;
- ☐ даје мишљење директору за одређивање одељењских старешина;
- ☐ припрема календар такмичења ученика и обезбеђује услове за њихово припремање;
- ☐ врши надзор над радом других стручних органа;
- ☐ разматра извештаје директора, одељењских старешина и стручних органа;
- ☐ даје мишљења и предлоге о питањима из надлежности стручних органа (наставни планови и програми, уџбеници и др.);
- ☐ доноси одлуку о похваљивању и награђивању ученика;
- ☐ изриче ученицима васпитно-дисциплинске мере “укор наставничког већа” и “искључење из школе.”;
- ☐ доноси одлуку о ослобађању ученика од наставе физичког васпитања и од оцењивања из тог предмета, на предлог лекара;
- ☐ утврђује испуњеност услова за брже напредовање ученика;
- ☐ именује чланове стручног актива за развој школског програма;
- ☐ предлаже чланове школског одбора из реда запослених;
- ☐ предлаже чланове стручног актива за развојно планирање из редова наставника и стручних сарадника;
- ☐ даје мишљење школском одбору за избор директора;
- ☐ предлаже коришћење права на неплаћено одсуство, на захтев запосленог из реда наставног особља;
- ☐ врши и друге послове одређене законом и овим статутом.

18) ТИМ ЗА САМОВРЕДНОВАЊЕ

Израда Годишњег плана самовредновања школе, који је саставни део Годишњег плана рада школе.

Конкретне смернице и критеријуме за рад Тима утврдиће Тим на свом првом састанку.

Праћење и евалуација реализације Годишњег плана.

Састављање извештаја о реализацији годишњег плана, који је саставни део Годишњег извештаја о раду школе.

Задатак Тима за самовредновање је да изврши вредновање квалитета рада установе на основу стандарда квалитета рада установе.

19) ТИМ ЗА ПРАЋЕЊЕ БЕЗБЕДНОСТИ УЧЕНИКА

Израда Годишњег плана за праћење безбедности ученика, који је саставни део Годишњег плана рада школе.

Конкретне смернице и критеријуме за рад Тима утврдиће Тим на свом првом састанку.

Праћење и евалуација реализације Годишњег плана.

Састављање извештаја о реализацији годишњег плана, који је саставни део Годишњег извештаја о раду школе.

Анализа стања безбедности ученика.

Предлагање мера за унапређење безбедности ученика.

Сарадња са осталим школама у истој згради и надлежним државним органима и циљу унапређења безбедности ученика.